ŠTEVILKA 221
LETO XX
28. FEBRUAR 1986

brestov
obzornik
glasilo delovne organizacije

Kljub težavam brez »rdečih številk«

NAŠE GOSPODARJENJE V PRETEKLEM LETU

Zopet je prišel čas, ko moramo »položiti račune« o poslovanju in gospodarjenju za še eno minulo poslovno leto. Podoba, ki jo kažejo poslovni rezultati za leto 1985, ni najlepša.

Potrebno pa je poudariti, da smo v teh resnično neugodnih gospodarskih razmerah (visoka inflacija, visoke obrestne mere, nerealni tečaji tujih valut, neurejeno in neustrezno delovanje deviznega sistema, dvomljivi ukrepi na področju kreditno-denarne politike in podobno), ko se še posebej slabša položaj lesno predelovalne industrije, ob velikih naporih uspeli v delovni organizaciji kot celoti zaključiti leto brez izgube.

Kakor vedno ob takih priložnostih, bomo obdelali posamezna področja poslovnega procesa, da bi na ta način dobili popolnejšo sliko o dogajanjih, ki so vplivala na dosežene rezultate.

PROIZVODNJA

Od uspešnih proizvodnih rezultatov, se pravi, doseganja oziroma preseganja letnega načrta vrednosti in fizičnega obsega proizvodnje, gibanja v okviru načrtovanih (ali nižjih) stroškov, doseganja kakovosti izdelkov in spoštovanja izdelavnih rokov je zelo odvisno, kakšen je končni rezultat poslovanja.

Delovna organizacija je v preteklem letu dosegla vrednost proizvodnje v višini 9.234.353.000 dinarjev, kar je 92,8 odstotka letnega načrta in 57 odstotkov več kot lani.

Tudi fizični obseg proizvodnje, merjen v norma urah, ni dosegel načrtovanega (90,3 odstotka načrta).

Posamezne temeljne organizaci je so dosegale zelo različne rezultate. Najbolj je v pozitivnem smislu presenetila MINERALKA, ki je za 48,5 odstotka presegla načrtovano vrednost proizvodnje, najmanj pa so bili pri doseganju načrta uspešni v GABRU, kjer so dosegli 85,8 odstotka načrtovane vrednosti proizvodnje. Zelo blizu GABRU so še TAPETNIŠTO, JELKA in IVERKA.

Z doseženo proizvodnjo so lahko zadovoljni še v ŽAGALNICI, kjer je indeks doseganja načrta 114 (pohištvo in primarna skupaj), nekoliko pod načrtovanim zneskom pa je proizvodnja v MASIVI. Omeniti moramo tudi strojegradnjo, ki je svoj načrt proizvodnje krepko presegla (indeks 162,5).

Ob vsem tem ne moremo iti mimo dejstva, da je bil celoten načrt proizvodnje za leto 1985 zasnovan na izredno uspešnem letu 1984, kajti če primerjamo lansko proizvodnjo z obsegom proizvodnje v letu 1983, ugotovimo, da je bila lanska kljub vsemu fizično večja za 7 odstotkov.

Med bistvene vzroke, ki so vplivali na to, da letni načrt ni bil izpeljan, štejejo:

— večja zahtevnost trga po boljši kakovosti in večji raz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

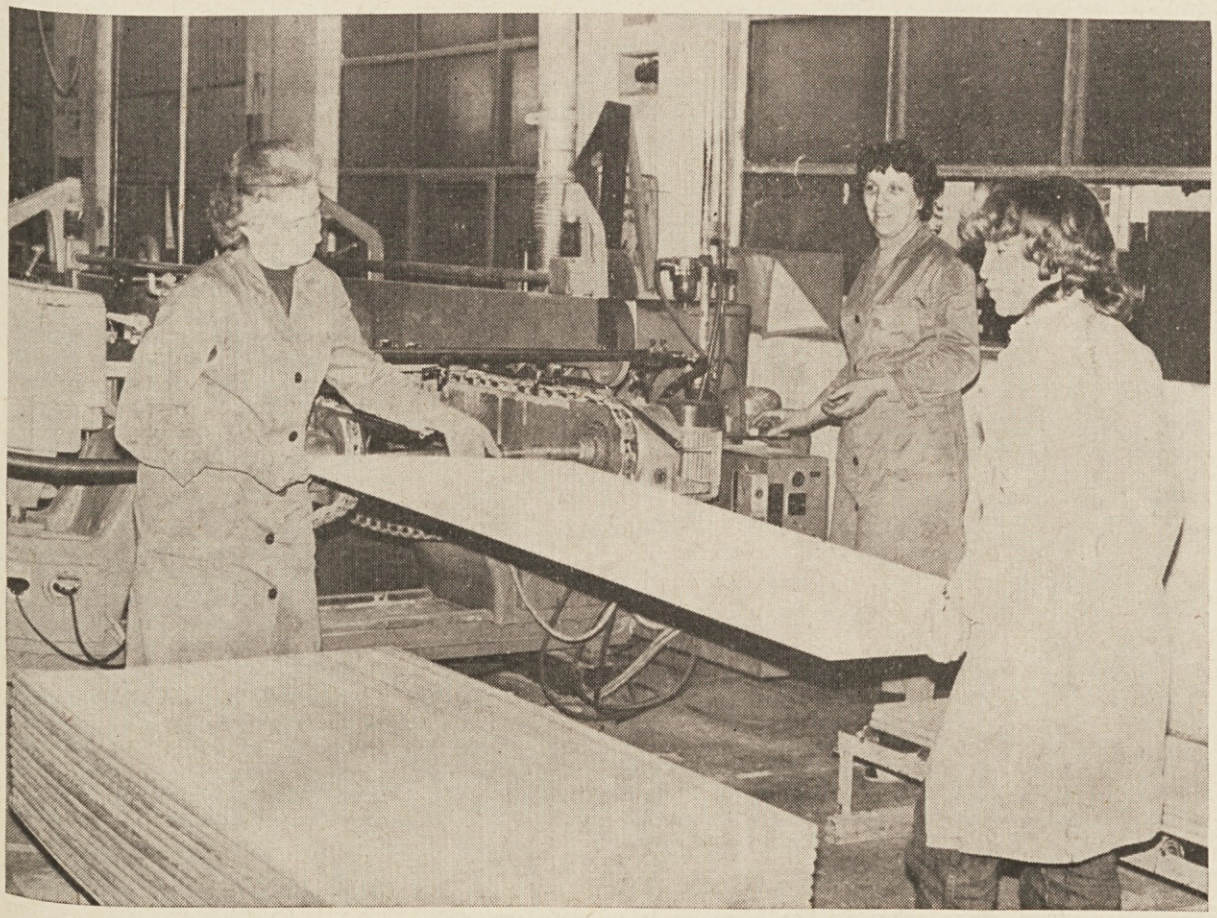

Predstavnice treh generacij Brestovih delavk (iz TOZD POHIŠTVO)

OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Smo daleč najmlajši narod v Evropi, ki na izključno svoj račun in ob hkratnem čezmernem pomaganju nerazvitim ob skrajno pičlem lastnem kulturnem trgu vendarle ustvarja in vzdržuje razvejano, skoraj kompletno mrežo kulturnih ustanov in dejavnosti; imamo zmeraj bolj pluralistično odprt duhovno svoboden kulturni prostor; že pred časom smo vendarle preboleli naziranja o odpravljanju problemov z utišanjem njihovih glasnikov.

Vse to nam lahko narekuje mnogo življenjskega veselja, samozaupanja in samospoštovanja — saj gre za jasna znamenja o preseganju notranje majhnosti — ta pa je v časih, ki prihajajo, zagotovo mnogo nevarnejša od zunanje drobižnosti. Zdi se namreč, da se stoletja fizičnega merjenja moči počasi vendarle poslavljajo; v stanju, ko zgubljajo stare mere veljavnost, se zmeraj bolj kaže, da majhnost ni še nemoč, da je razumna drugačnost dragocenost, ki se je bo človeštvo radostilo zmeraj bolj, še posebej, če se bo kazala kot vir ustvarjalnosti.

dr. Matjaž Kmecl

Ob dnevu žena

Ženskam v naši družbi nismo nikoli odrekali državljanskih pravic, tudi ne pravice do dela (celo do nočnega) in do enakega osebnega dohodka. Pustili smo jih tudi študirati — sploh smo jim velikodušno priznali vse pravice, dovolili polno enakopravnost — z veliko zamudo in zelo krčevito pa ustvarjamo skupaj z njimi osnovne pogoje za to, da bi to zapisano in razglašeno enakopravnost lahko tudi uresničevale.

V nekaterih industrijah: tekstilni, oblačilni, živilski (tudi v lesni in celo kovinski) ter v dejavnostih kot so trgovina, gostinstvo, banke in tako naprej, danes delajo v Sloveniji skoraj samo ženske — le vodilni so še ostali moški. Zelo podobno je v zdravstvu; vzgoja in izobraževanje v osnovnem šolstvu sta skoraj izključno ženska domena že celih trideset let, le malo drugače je v srednjih šolah.

Ali niso to najodgovornejša družbena bremena sedanjega časa?

Ali ni tudi mati številne kmečke družine-gospodinja, kmetica in vzgojiteljica v eni osebi — vredna najvišjega družbenega priznanja?

Rad bi poznal delavko, ki bo po osmih urah dela brez skrbi sedla, si podložila noge s pručko, da si jih v miru spočije, posrebala kavo ter prelistala časnike, revije in delegatske informacije. Tu — ob tej priložnosti — se začenja ženska neenakopravnost: ženska skrbi za družino, za moža, za hišo, za stanovanje, njeno izobraževanje se resnično vse prepogosto konča v zadnjem letniku šole, ki jo je napravila, zato se potem ne more več enakopravno vključevati ne v politično življenje ne v krajevno ne v občinsko ne v delavsko in ne v interesno samoupravo; zato so tudi v pretežno ženskih kolektivih vodje političnih, samoupravnih in poslovnih teles — moški.

Zato so tudi odločitve moške: vse od kraja gospodarsko investicijske; številne dejavnosti, ki so pretežno ženska domena, pa ostajajo in se rešujejo navsezadnje z zamudo in s samoprispevki. Če bi ženske res enakopravno zasedale vodilne položaje v družbi, je gotovo, da bi bil naš razvoj enakopravnejši in skladejši kot je.

Tako se ženska enakopravnost zlomi največkrat prav pri odločanju, tam, kjer se zlomi enakopravnost slehernega premalo osveščenega, premalo obveščenega in premalo izobraženega delavca.

Zato ni žensko vprašanje prav nič žensko — to je veliko družbeno vprašanje in pomembna družbena naloga.

Prav je torej, da nehamo imeti 8. marec za dan, ko natresemo ženskam rožic o njihovi nepogrešljivosti na delovnem mestu in o naši neizmerni ljubezni do njih; prav je, da nehamo v splošno veselje trgovcev prazniti na ta dan njihova skladišča, polna starih bonbonier, kozarcev, prtičkov in druge »ženske« navlake — ustvarimo jim raje pogoje, da bodo same odločale o tem, kam s sredstvi, ki jih vsak dan ustvarjajo s svojimi delavnimi rokami.

In čestitajmo jim — ne zato, ker so ženske; zato ker v resnici podpirajo tri vogle naše družbe!

J. Praprotnik

Kljub težavam brez »rdečih številk«

(Nadaljevanje s 1. strani)

nolikosti izdelkov, kar pomeni manjše serije in glede na strojno opremljenost tudi večjo porabo časa;

— visoka odpisanost in dejanska iztrošenost opreme, ki jo z doseženo akumulacijo in nizkim deležem lastnih sredstev v strukturi obratnih sredstev ni mogoče dovolj hitro posodobiti;

— nezasedenost dela proizvodnih zmogljivosti z ustreznimi programi v začetku leta 1985;

— pomanjkanje kadrov, ki bi bili dovolj sposobni prilagajati se tržnim razmeram;

— odpovedani so bili nekateri napovedani posli od tujih kupcev;

— neustrezna kakovost reprodukcijskih materialov (zlasti površinskih);

— zamujanje rokov dobav, ki so bili dogovorjeni s kooperanti;

— izredno huda zima v začetku leta, ki je povzročila težje okvare na opremi in s tem velike zastoje.

— zapiranje trga po območjih za surovine in material, po katerem je veliko povpraševanje;

— neustrezni dobavi roki, kar lahko pomeni nabavo na zalogo ali pa predolgo čakanje na dobavo. Oboje ima negativne posledice in sicer v prvem primeru predolgo vezavo obratnih sredstev, v drugem pa nemoč, da bi v pravem času ustregli zahtevi morebitnega kupca.

V primerjavi z letom 1984 je bila oskrba v letu 1985 na splošno boljša zaradi bistveno boljše ponudbe, še veliko pa bo potrebno storiti, da bi omilili prej omenjene težave, kar pa seveda ni odvisno samo od nas.

UVOZ

Da bi zagotovili nemoteno proizvodnjo, je potrebno surovine, reprodukcijske materiale in rezervne dele tudi uvažati. Pri tem gre za materiale, ki jih ni mogoče nabaviti doma, ali pa so domači neustrezni.

Tako je bilo skupaj uvoženega za 567.604.000 dinarjev (3,5 milijona dolarjev) različnega

NAČRTOVANA IN DOSEŽENA PROIZVODNJA V LETU 1985

v 000 din

TOZD	Načrt 1985	Doseženo 1985	indeks
POHIŠTVO			
— pohištvo	2.468.948	2.042.946	82.7
— strojegradnja	60.025	97.545	162.5
MASIVA	718.484	702.684	97.8
ŽAGALNICA			
— pohištvo	205.543	192.092	93.4
— primarna	585.278	708.337	121.0
GABER	1.126.264	966.256	85.8
IVERKA	2.504.076	2.201.781	87.9
TAPETNIŠTVO	931.048	805.732	86.5
JELKA			
— pohištvo	428.036	310.442	72.5
— primarna	352.429	368.738	104.6
MINERALKA	536.916	797.346	148.5
PRODAJA	34.159	40.454	118.4
SKUPAJ	9.951.206	9.234.353	92.8

NABAVA

Domači trg

Pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom na domačem trgu ni bilo večjih težav. Pojavljajo pa se nekatere značilnosti trajnejšega značaja in sicer:

— visoka rast cen (indeksi glede na l. 1984 za nekatere surovine in material: 201 — hlodovina iglavcev, 213 — žagan bukov les, 248 — laki, 279 — mazut, 160 — bukov in hrastov furnir);

— največkrat neustrezna kakovost, kar je v navzkrižju z zahtevo trga pa čim bolj kakovostnem izdelku;

— občasno pomanjkanje suhega bukovega, hrastovega in jesenovega lesa;

blaga (brez opreme), kar pomeni, da je bil načrt uvoza presežen za 2 odstotka.

Pretežno smo uvažali s konvertibilnega območja (84 odstotkov). Uvozili smo tudi za 12.057.000 dinarjev (64.927 dolarjev) opreme s konvertibilnega območja.

Tudi v letu 1985 je bilo potrebno združevati devize z dobavitelji v reprodukcijski verigi, kjer je bil načrtovan znesek dosežen s 55 odstotki, kar pomeni, da je bilo takih zahtev manj kot pretekla leta.

Pri zagotavljanju uvoza smo poslovali na osnovi veljavnih zunanjetrgovinskih predpisov ter oblik in sicer:

— uvoz po generalnem režimu,

— uvoz po sporazumu o maloobmejnem prometu,

— uvoz na osnovi pogodb o dolgoročnih poslovno-tehničnih (kooperacijah),

— uvoz opreme po sejemskih kontingentih.

Kljub vsem tem oblikam pa je bila še vedno glavna težava zagotavljanje pravočasnega uvoza (dobavni roki) zaradi zapletenih administrativnih postopkov.

PRODAJA

Domači trg

Osnovne težave pri prodaji na domačem trgu ostajajo še naprej enake (visok polog, visoke obrestne mere, manjša kupna moč, manjša stanovanjska gradnja). Med drugimi značilnostmi na prodajnem tržišču lani omenjamo naslednje:

— nelojalna konkurenca (prodaja brez pologa, prodaja na čeke s postopnim vnovčevanjem, brezobrestno kreditiranje, konsignacijska prodaja);

— boljša prodaja primarnih izdelkov (razen prodaje ivernih plošč v drugem polletju) kot končnih izdelkov;

— delna preusmeritev proizvodnje v inženirinške posle (predvsem v Jelki);

— večja skrb za oblikovanje, zato so naši oblikovalci in z njimi Brest dobili na beograjskem sejmu pohištva več nagrad, med njimi Zlati ključ za program IGOR;

— ugodna prodaja oblazinjenega pohištva;

— zmanjšanje povpraševanja po žaganem lesu v zadnjih mesecih leta.

Vrednost prodaje brez interne realizacije je dosegla 6.438.220.000 din, kar je za 71 odstotkov več kot leto prej in 19 odstotkov nad načrtovanim.

Izvoz

Za lanski izvoz je najbolj značilno, da prvič po petih letih ni bil večji od izvoza v prejšnjem letu, vrednoteno v dolarjih.

Na tuja tržišča je Brest prodal za 11.755.428 dolarjev, od tega za 9.172.384 dolarjev na konvertibilno območje, na klirinško pa za 2.583.044 dolarjev. To je 93 odstotkov lanske vrednosti (za celoten izvoz) in 73 odstotno doseganje letnega načrta. Vrednost prodaje na tuje, izražena v dinarjih, je dosegla vrednost 3.535.331.000 din, kar pa pomeni 77 odstotkov več kot leto prej in 97 odstotno doseganje letnega načrta.

Vzrokov za take rezultate je cela vrsta. Naj omenimo le nekatere:

— zaradi premalo ustreznih programov v začetku leta tudi proizvodnje za izvoz ni bilo dovolj;

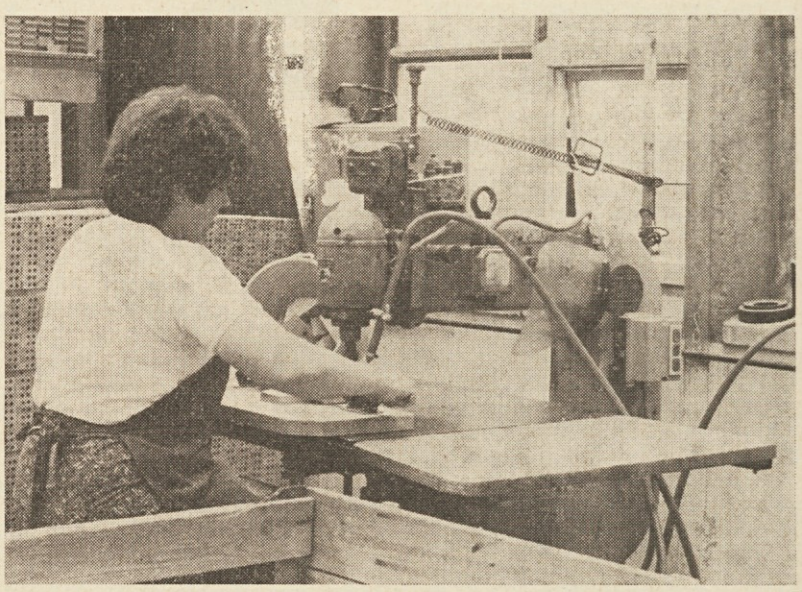

Iz MASIVE — delo pri nadmiznem rezkanju

— neustrezna in zastarela oprema;

— pomanjkanje ustreznih kadrov v izvozni službi in proizvodnji;

— nesorazmerje med našimi vhodnimi cenami materialov in cenami gotovih izdelkov na tujih tržiščih;

— premalo povpraševanja po nekaterih vrstah naših izdelkov;

— novo upadanje cen žaganemu lesu na tujem.

Kljub naštetim objektivnim težavam pa bo letos nujno potrebno zopet napeti vse sile za povečevanje izvoza, saj so glede na pomanjkanje lastnih virov obratnih sredstev izvozni krediti in krediti za pripravo in proizvodnjo za izvoz še vedno najbolj zanesljiv vir za financiranje proizvodnje in kljub sorazmerno visokim obrestnim meram še vedno tudi najcenejši. So pa seveda pomembni še drugi razlogi, na primer zagotavljanje proizvodnje in prodaje zaradi prevelike ponudbe doma.

FINANČNI REZULTATI

Omenili smo že, da rezultati gospodarjenja v minulem letu niso bili preveč ugodni. Če pa primerjamo gibanja v lesni industriji, kjer izgube skokovito naraščajo, potem lahko ocenimo, da so doseženi finančni rezultati še zadovoljivi.

V tabeli prikazujemo glavne elemente za celotni Brest:

v 000 din

		Indeks na 1984	Indeks na letni načrt
CELOTNI PRIHODEK	14.343.097	172	118
porabljena sredstva	11.761.858	176	116
— amortizacija	467.592	152	87
— obresti	1.854.314	356	282
DOHODEK	2.581.239	157	126
ČISTI DOHODEK	1.754.532	160	128
OSEBNI DOHODKI	1.570.991	184	140
OSTANEK ČISTEGA DOHODKA	113.403	59	58
AKUMULACIJA (amortizacija, rezervni sklad, poslovni sklad)	523.174	118	79

Z izgubo 59.336.018 din je poslovala temeljna organizacija Iverka, poslovanje pa je bilo moteno v Gabru, Tapetništvu, Jelki in Pohištvu, ker te temeljne organizacije niso ustvarile dovolj dohodka za razporeditev v sklade.

Celotni prihodek je delovna organizacija dosegla z indeksom 118 glede na letni načrt in z indeksom 172 v primerjavi z letom prej. Tudi dohodek je bil večji od načrtovanega (indeks 126), čeprav so v porabljenih sredstvih izrazito poskočile obresti za izposojena sredstva za obratne namene, predvsem zaradi višjih

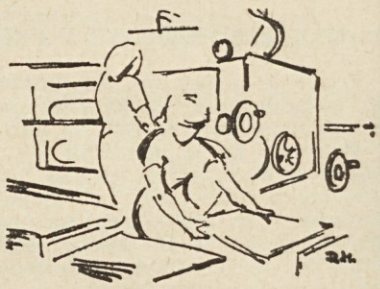

obrestnih mer in višjih kreditov (vpliv inflacije).

Doseženi čisti dohodek je večji od načrtovanega za 28 odstotkov, indeks na leto 1984 pa je 160.

Ostanek čistega dohodka pa ni dosegel načrtovane višine (58 odstotkov) in je le 59 odstotkov zneska, doseženega v letu 1984.

Akumulacija se je skupno (glede na leto 1984) povečala za 18 odstotkov, kar seveda pomeni realno manj zaradi visoke inflacije. Taka sredstva seveda ne omogočajo bistvenih investicijskih posegov, pa tudi ne izboljšanje stanja na področju obratnih sredstev.

OSEBNI DOHODKI

Masa sredstev za osebne dohodke je porasla za 84 odstotkov. Osebni dohodki so spremljali predvsem doseženo produktivnost, upoštevaje celotni prihodek, nizke osebne dohodke v letu 1984 in splošno rast življenjskih stroškov.

Povprečni netto osebni dohodki na zaposlenega v delovni organizaciji so bili 42.340 dinarjev in so v primerjavi z letom 1984 porasli za 83 odstotkov, načrtovane pa presegli za 35,9 odstotka.

Kljub rasti osebnih dohodkov pa ne moremo v celoti slediti rasti življenjskih stroškov.

P. Kovšca

Uspel referendum — izraz oblikovane zavesti

TOZD	Število volil. uprav.	Glasovalo je	Udelež. %	SaS o skupnih osnovah				Skupni temelji planov DO BREST 1986-90				Skupni temelji planov SOZD SLOVENIJALES			
				ZA	%	PROTI	%	ZA	%	PROTI	%	ZA	%	PROTI	%
POHIŠTVO	723	592	81.9	512	70.8	78	10.8	503	69.6	65	9.0	501	69.3	71	9.8
MASIVA	292	278	95.2	250	85.6	25	8.6	248	84.9	19	6.5	242	82.9	19	6.5
ŽAGALNICA	202	184	91.1	158	78.2	24	11.9	148	73.3	28	13.9	146	72.3	30	14.9
IVERKA	157	142	90.4	118	75.2	23	14.6	113	720	23	14.6	112	71.3	25	15.9
GABER	134	125	93,3	101	75.4	21	15.7	101	75.4	18	13.4	102	76.1	21	15.7
JELKA	171	162	94.7	142	83.0	19	11.1	126	73.7	24	14.0	128	74.9	24	14.0
TAPETNIŠTVO	118	108	91.5	90	76.3	18	15.3	91	77.1	17	14.4	87	73.7	20	16.9
MINERALKA	52	51	98.0	49	94.2	2	3.8	47	90.4	2	3.8	44	84.6	2	3.8
PRODAJA	251	227	90.4	200	97.7	23	9.2	193	76.9	27	10.8	189	75.3	33	13.1
DS SD	181	168	92.8	—	—	—	—	160	88.4	4	2.2	—	—	—	—
DO SKUPAJ:	2281	2037	89.3	1620	77.1	233	11.1	1730	75.8	227	10.0	1551	73.9	245	11.7

O vsebini dokumentov in njihovi pomembnosti smo izčrpno pisali v prejšnji številki. Zato tokrat objavljamo le izide uspelega referenduma, o ostalih vprašanjih v zvezi s sprejetimi dokumenti pa bomo pisali sproti.

Kako naj bi gospodarili letos

PRIPRAVLJEN GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 1986

Poleg usmeritev in nalog, ki smo jih opredelili v poslovni politiki in o njih pisali že v pretekli številki Obzornika, smo pripravili tudi plan za leto 1986, ki opredeljuje poslovno politiko. Plan v pogojih socialističnega samoupravljanja ne usmerja samo materialnih tokov v družbeni reprodukciji, temveč predstavlja tudi obliko združevanja dela in sredstev ter razporejanje dohodka.

ZAPOSLOVANJE

Letos načrtujemo večje število zaposlenih za en odstotek. Po temeljnih organizacijah je to povečanje različno in sicer glede na potrebe proizvodnje. Nekoliko večje bo v Tapetništvu, Žagalnici in Mineralki.

Manjše število zaposlenih pa načrtujemo v Gabru, Iverki in Jelki, kar pa smo v bistvu izpolnili že ob koncu leta 1985.

Morebitno trenutno pomanjkanje zaposlenih v posameznih temeljnih organizacijah bomo reševali s prerazporeditvami delavcev med temeljnimi organizacijami.

NABAVA

V načrtu nabave so številčno opredeljene predvsem potrebe po deviznih sredstvih za oskrbo proizvodnje.

Uvoz surovin, repromateriala in rezervnih delov bo v letu 1986 za 26 odstotkov večji od uvoza v letu 1985. Po področjih uvoza pa je povečanje različno in sicer naj bi bil s klirinškega več kot še enkrat večji, s konvertibilnega pa naj bi bil večji le za 8 odstotkov. Sicer pa predstavlja načrtovani delež uvoza s konvertibilnega področja 75 odstotkov.

Uvoz opreme naj bi znašal 1,1 milijona dolarjev. To naj bi bil predvsem uvoz opreme z mednarodnim kreditom (IFC) pri investiji za rekonstrukcijo in modernizacijo opreme za proizvodnjo pohištva za izvoz v Pohištvu in Masivi ter pri večjem posegu za rekonstrukcijo in obnovitev glavne proizvodne linije v Iverki. Delno načrtujemo uvoz opreme na osnovi pravic do deviznih sredstev na podlagi izvoza in ustvarjanja deviznih sredstev.

Zato bo ta uvoz mogoč le, če pridobimo mednarodno posojilo in če temeljne organizacije usposobimo za možnost investiranja (pokrivanje obratnih sredstev) ter zagotovimo likvidna sredstva v okviru delovne organizacije.

PROIZVODNJA

Vrednostno prikazan obseg proizvodnje se povečuje z indeksom 201, kar je predvsem posledica uskladitve proizvodnih cen z rastjo cen surovin in repromaterialov, delno pa tudi načrtovane večje fizične proizvodnje. Fizični obseg proizvodnje naj bi bil za 2,7 % višji od lanskega.

Manjšo proizvodnjo od lanske načrtujemo v Mineralki, vendar moramo pri tem poudariti, da je bila lanska proizvodnja izredno visoka in sicer z dodatnim delom in prerazporejanjem delavcev ter z občasnim delom v treh izmenah, medtem ko je za letos proizvodnja načrtovana za dve izmeni.

Večjega fizičnega obsega proizvodnje ne načrtujemo tudi v Iverki, ker predvidevamo daljši remont. Nižjo proizvodnjo od lanske načrtujemo tudi v Gabru zaradi zmanjšanja števila zaposlenih.

V strukturi izdelkov se primerjalno z letom 1985 povečujejo deleži masivnega in ploskovnega pohištva, tapetniških izdelkov ter strojegradnje, zmanjšuje pa se delež primarnih izdelkov (žaganega lesa, ivernih in mineralnih plošč).

PRODAJA

Vrednostno povečanje prodaje brez interne realizacije načrtujemo z indeksom 174. Indeks rasti prodaje je nižji od indeksa rasti proizvodnje. Temu so vzrok različne osnove, ki jih primerjamo.

Celotno prodajo, vključujoč tudi interno realizacijo, pa načrtujemo višjo za 73 odstotkov v primerjavi z lansko.

V strukturi plana prodaje (vrednostno) je delež izvoza 35 odstotkov, kar pomeni, da je ostal skoraj na enaki ravni kot smo ga dosegli lani.

Naraščanje prodaje na domačem trgu je predvideno z indeksom 176, kar pa ne pomeni bistveno večje fizične prodaje. Vendar bo potrebno vložiti vse napore, da bi načrtovano prodajo vrednostno in fizično dosegli ali pa celo presegli. Predvsem bo potrebno izboljšati kvaliteto ponudbe in roke odpreme.

IZVOZ

Izvoz je načrtovan glede na predvidene potrebe po deviznih sredstvih in tudi glede na naše resnične možnosti prodaje na zunanjem trgu.

Zato predvidevamo naraščanje skupnega izvoza, izraženo v dolarjih, ki nam kaže tudi realno večanje izvoza, za 3 odstotke (proizvodnja 2 %), samo konvertibilnega pa za 19 odstotkov. Največje povečanje načrtujemo v temeljnih organizacijah Iverka, Tapetništvo in Mineralka.

Dinarsko povečanje izvoza zaradi predvidevanja naraščanja tečaja tujih valut v primerjavi z dinarjem načrtujemo z indeksom 169, kar je nekoliko manj od povečanja načrtovane prodaje na domačem trgu.

Po področjih prodaje bomo za 12 strukturnih točk povečali delež konvertibilnega izvoza v primerjavi z doseženim razmerjem med konvertibilo in kliringom v letu 1985.

FINANČNI REZULTATI, OSEBNI DOHODKI IN NALOŽBE

Pri celotnem prihodku načrtujemo nominalno rast z indeksom 159 v primerjavi z letom 1985. Dohodek pa naj bi bil nominalno večji za 93 odstotkov, kar pomeni počasnejšo rast porabljenih sredstev od rasti prihodka. Nižjo rast porabljenih sredstev načrtujemo zaradi predvidenih prihrankov pri materialu, pa tudi pri obrestih za obratna sredstva načrtujemo nižjo rast kot je bila v letu 1985. Vendar se pri tem zavedamo, da bomo za takšna gibanja vložili izredne napore znotraj delovne organizacije, pa tudi do zunanjih činiteljev.

Za čisti dohodek načrtujemo, da bo letos porasel z indeksom 183. Največji delež v čistem dohodku predstavljajo sredstva za osebne dohodke. Le-ti naj bi v masi porasli za 73 odstotkov. Tudi sredstva za akumulacijo (rezervni in poslovni sklad) načrtujemo, da bi se povečala, vendar kljub temu predstavljajo le 0,9 odstotka v celotnem prihodku.

Razporeditev sredstev v poslovni sklad načrtujemo samo v Mineralki, Žagalnici in manjši znesek tudi v Masivi. Pri Pohištvu načrtovani ostanek dohodka zadošča samo za osebne dohodke, rezervni sklad in za del stanovanjskega dela skupne porabe, kar bomo razreševali v okviru delovne organizacije.

Povprečne mesečne netto osebne dohodke na zaposlenega v letu 1986 načrtujemo okrog 73.000 din, kar pomeni porast v primerjavi z letom 1985 za 72 odstotkov. Za razporejanje čistega dohodka na porabo in akumulacijo, odvisno od doseženih rezultatov, bomo upoštevali določila sporazuma naše dejavnosti.

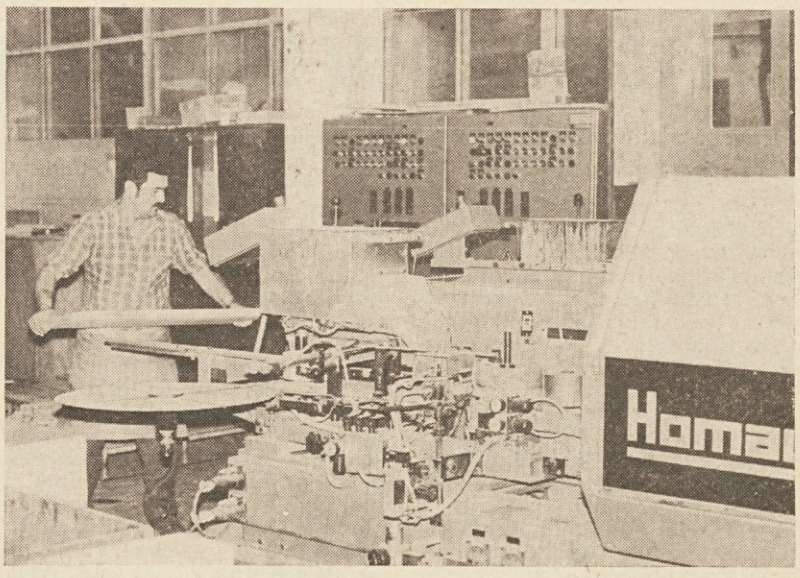

Furniranje robov — iz TOZD POHIŠTVO

Doseženi lanski rezultati in načrtovani za leto 1986 nam ne omogočajo večjih investicijskih posegov z lastnimi sredstvi. Zato bomo investicijska vlaganja uresničevali z lastnimi sredstvi v okviru prostega dela amortizacije in istočasno skušali pridobiti tudi izposojena sredstva za zamenjavo tiste opreme, ki je zastarela in neprilagodljiva tržnim zahtevam (kvaliteta, maloserijska proizvodnja...).

Ker je leto 1986 tudi prvo leto novega srednjeročnega obdobja, veljajo za to leto na področju investicij merila, ki smo jih opredelili v skupnih temeljih planov (že pisano v prejšnji številki Obzornika). Znesek za investicije pa je opredeljen v letnem planu.

*

To je le povzetek nekaterih bistvenih značilnosti plana za leto 1986, ki ga delavci prav v teh dneh sprejemajo po temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti. Izdelan je na oceni predvidenih tržnih gibanj, kadrovskih in tehnoloških možnosti delovne organizacije ter na podlagi usmeritev srednjeročnega plana in drugih analiz oziroma doseženih rezultatov.

Že sam plan za leto 1986 pa nam kaže, da bo tudi to leto izredno naporno in da bomo morali vložiti vse svoje znanje in sposobnosti, da bomo dosegli in presegli načrtovano raven pri zadovoljevanju svojih osebnih in družbenih potreb.

M. Širaj

Delavke v montažnem oddelku TOZD POHIŠTVO

Usklajevanje dobav in cen

IZ DELA POSLOVNO PLANSKE SKUPNOSTI GOZDARSTVA IN LESARSTVA NOTRANJSKE

Enajsta in dvanajsta seja poslovnega odbora plansko poslovne skupnosti gozdarstva in lesne industrije Notranjske, ki sta bili v začetku februarja, sta bila vsebinsko zelo bogati.

Poslovni odbor je namreč razpravljal o predlogu letošnjega delovnega programa skupnosti, o oceni lanskega gospodarjenja njenih članic, o izpolnjevanju načrta za dobave gozdnih sortimentov lani ter o načrtovani blagovni proizvodnji in pogojih za letošnjo oskrbo področne lesne industrije z gozdnimi sortimenti. Medtem ko je bil predlagani letošnji delovni program skupnosti sprejet brez pomembnejših dopolnitev, pa z ostalimi zadevami ni bilo tako.

Zlasti živahna razprava je bila o lanskih dobavah lesa predelovalni industriji od Gozdnega gospodarstva Postojna.

Ugotovljeno je bilo, da lani področna lesna industrija ni dobila načrtovanih količin lesa, saj je bil načrt dobav izpolnjen z 98 odstotki. Večje od načrtovanih pa so bile dobave gozdnih sortimentov nekaterim porabnikom izven našega območja.

Glede na dovolj velike predelovalne zmogljivosti v naši regiji so bile te ugotovitve za področno lesno industrijo precej grenke. Tudi, kar zadeva kakovost surovine, še zlasti hlodovine iglavcev, so imeli predstavniki lesarjev precej pripomb. Pri tem gre med drugim tudi za precejšen delež sušic, katerih zmogljivosti iz leta v leto naraščajo.

Lesarji menijo, da bi moralo Gozdno gospodarstvo izboljšati kakovost pri izdelavi in pripravi tehničnega lesa v gozdu in na mehaniziranih skladiščih.

Še posebno je bila živahna razprava o predlaganih spremembah cen gozdnih sortimentov. Cene so želeli gozdarji povečati bolj kot dovoljujejo možnosti lesne industrije. Po vsestranskem utemeljevanju in osvetljevanju zadev z različnih vidikov gospodarskega položaja gozdarjev in lesarjev so bili tudi o cenah sprejeti začasni sklepi v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v poslovno plansko skupnost Notranjske.

Nič lažje ni bilo z usklajevanjem pogledov, ki zadevajo plačilne pogoje. Predelovalna industrija je predlagala enakomernejšo dobavo lesa zaradi manjše vezave obratnih sredstev v zalogah in da bi preprečevali kvarjenje lesa na skladiščih. Ne glede na vse težave pri usklajevanju pogledov in stališč je poslovni odbor planske poslovne skupnosti končno vendarle sprejel v skladu z določili sporazuma začasne sklepe:

1. V prihodnje naj bi na vsake tri mesece analizirali in usklajevali odstopanja od plana pri dobavah gozdnih sortimentov na organih poslovno planske skupnosti.

2. Dobave hlodovine nekaterim porabnikom izven območja naj bi poskušala področna lesna industrija nadomestiti z ustrezno kakovostjo in količinami žaganega lesa.

3. Imenovana je bila strokovna komisija, ki naj bi izdelala predlog o bolj enakomernem dovozu hlodovine na žagarske obrate.

4. Imenovana je bila strokovna komisija za izdelavo študije o kakovosti lesa iz območnih gozdov in hkrati za izdelavo ocene o racionalni uporabi tega lesa v naši regiji.

5. Od 1. 1. 1986 do konca prvega trimesečja veljajo naslednje cene gozdnih sortimentov, dobavljenih od GG Postojna:

	din/m³
— hlodovina iglavcev	17.500
— hlodovina listavcev s prevzemom po razredih	15.000

(Konec na 4. strani)

Razvojne smeri sodobnega pohištva

ŠE NEKAJ RAZMIŠLJANJ OB KÖLNSKEM SEJMU POHIŠTVA

Köln, ta lepi kraj v zahodnem delu Zahodne Nemčije, je bil tudi letos gostitelj najbolj znanega sejma s pohištvom v Evropi. Tisoči razstavljalcev iz mnogih dežel so predstavili izdelke, ki sodijo v trenutni vrh sodobne lesarske tehnologije in oblikovanja.

In kaj je novega?

Ena izmed prvih ugotovitev je, da je pohištvo prilagojeno glede na različne želje kupcev. Od pohištva, ki poudarja osnovno življenjsko uporabnost, vračanje k naravi, pohištva, ki poudarja osnovno lesarsko stroko, do romantično oblikovanega.

Pohištvo in njegove fronte so dokaj različne. Pri pohištvu, ki ga lahko opredelimo kot klasično, prevladujejo naslednji furnirji: hrast, češnja, mahagonij in oreh, pri čemer so vsi luženi na rustikalne barve (temne). Pri novih modernih frontah pa prevladujejo pokrivni laki in tudi že našteti furnirji, vendar pretežno v svetlih (belih) barvah. Zelo moderne so površine, obdelane z delno pokrivnimi laki.

Pohištva za opremo dnevnih sob, takšnega kot ga poznamo na našem trgu, ne najdemo. Očitno so časi trdnih sestavov, v togih škatlastih oblikah, minili. Prihajajo novi modeli po načelu stojk in vertikal, ki vsi poudarjajo naraven masiven les.

Ti modeli nimajo klasičnega korpusa, pač pa so to trdne, perforirane vertikale, na katere po želji obešamo police, vitrine, predalčnike in drugo. Cilj takega pohištva je, da si vsak kupec željam in zmožnostim primerno oblikuje svoj dnevni prostor.

Pri spalnicah opažamo podobne stvari. Poudarjanje pravega, masivnega lesa z zaobljenimi robovi in s sodobno površinsko obdelavo. Korpusi omar so pretežno obdelani s kvalitetno folijo, tako da le s težavo tudi strokovnjak ugotovi razliko od furnirja. Omare so pretežno visoke, tako da zaprejo prostor. Dokaj visoko imajo na vrhu zaključene vence, ki zelo obogatijo videz omare. Sestavi spalnic so še vedno klasični, kot jih poznamo tudi na našem trgu, šestdelne omare, zakonska postelja, nočna omarica in pa psiha, če ni ogledalo pritrjeno že kar na eno izmed vrat omare.

Razstavljeno je bilo tudi precej otroških sob, pri katerih prevladujejo svetlejši lesovi: bor natur, smreka-jelka natur in tudi bukovina natur. Manj je obdelav s pokrivnimi laki, če pa že so, so pretežno tople barve.

Pri kuhinjskem pohištvu so poudarjene predvsem tri stvari: svetlo, prijazno, praktično. Prisotne so svetle (bele) barve, ne izogibajo pa se tudi svetlejšim rjavim tonom. Veliko je sivih barvnih tonov kuhinj, kar je tudi zadnja moda. Od lesov prevladujejo hrast, jelovina in bukev. V kuhinjah je mnogo drobnih praktičnih dodatkov, ki pritegnejo kupca, obenem pa močno obogatijo kuhinjo.

Čeprav je na sejmu še vedno videti precej oblazinjenega pohištva prostih oblik (prešiti modeli), sem dobil vtis, da se trg spet vrača nazaj k prejšnjim strogim oblikam, saj je teh modelov na sejmu vse več. Tudi v barvnem smislu po pravilu prevladuje siva barva, vse manj je svetlih, belih modelov. Javlja pa se vse več modelov v močnejših rdečih in modrih barvah, vendar ne pisanih. Mnogo je tudi modelov v usnju različnih barv.

Želel bi opozoriti še na nekatere barve in kombinacije barv, ki se zelo pogosto pojavljajo pri vseh vrstah pohištva: siva barva je na prvem mestu in je trenutno tudi modna, so pa tudi kombinacije barv rdeča-bela, rumena-črna, črna-rdeča, bela-modra.

Na koncu bi želel poudariti, da se tudi v pohištvu vse bolj vnaša moda, tako da je na zunanjem trgu danes moderno nekaj, kar bo jutri popolnoma nesprejemljivo.

Vse to pa mora biti nam resno opozorilo pri snovanju novih tehnologij v naših tovarnah, pa tudi pri oblikovanju naših izdelkov, namenjenih izvozu. Imeti možnost prilagajati se trenutni modi na trgu, pomeni tudi bolje in več zaslužiti.

L. Ule

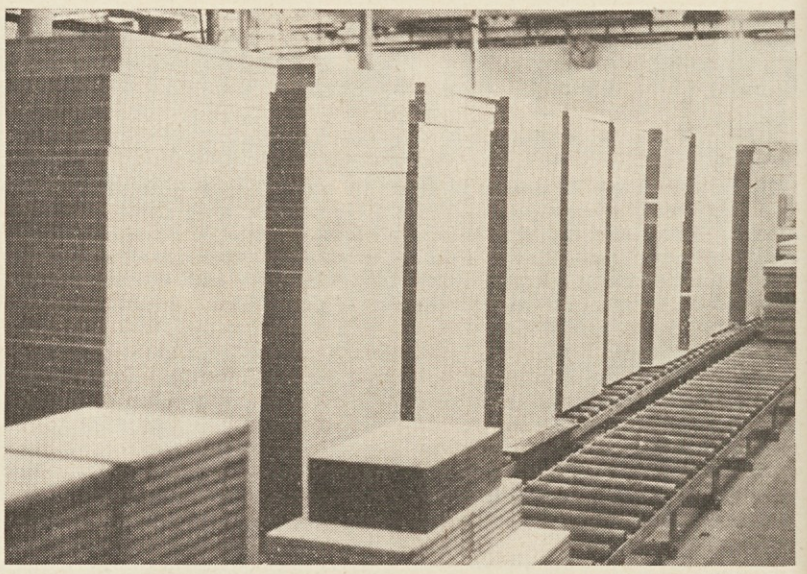

Pohištveni elementi za lep izvozni posel z IKEA

Iz drugih lesarskih kolektivov

LESNINA, ki se je lepo **uveljavila na kitajskem tržišču**, je nedavno odposlala z vlakom v 20 posebej zavarovanih vagonih vso potrebno opremo, stroje, orodje in rezervne dele za tovarno pohištva, ki ga gradi v mestu Hunjiang. Objekt je v glavnem dokončan, kmalu naj bi se pričela montažna dela, poskusna proizvodnja pod nadzorom Lesninin strokovnjakov pa naj bi stekla sredi leta. Celotni posel je vreden 6,5 miljona mark, inženiring in know how pa je v celoti prispevala Lesnina.

Sedaj se ji na Kitajskem obetajo tudi že novi posli.

LIKO, proizvajalec sedežnega pohištva, vhodnih in garažnih vrat ter v zadnjem času tudi računalniških podsklopov v sodelovanju z Iskra Delto in lesno obdelovalnih strojev, se že vrsto let **uspešno uveljavlja na tujem.** Prodrl je tudi v Avstrijo in je z neko graško firmo zastavil tesno sodelovanje pri prodaji vrat. Tako so v petih letih že prodali več kot sto tisoč vrat, v zadnjem času pa so ponudbo še razširili.

ELAN poskuša še razširiti **svoje poslovanje**. S predstavniki tovarne športne opreme iz Žiline na Češkoslovaškem se dogovarjajo za prodajo licence za proizvodnjo alpskih smuči. Izdelali so tudi osnovno ponudbo za proizvodno tehnično sodelovanje z edino tovarno športne opreme na Kitajskem.

Letošnji **ALPLESOV** izvoz naj **bi ostal na ravni lanskega,** ki je znašal 3.660 milijonov dolarjev. Glede na položaj na tujih tržiščih pa namerava letos svoj izvoz delno preusmeriti z ameriškega na zahodnoevropska tržišča. V Združene države Amerike bodo še naprej izvažali knjižne police in mizne plošče, v Evropo pa predvsem masivno kosovno pohištvo.

V **LIP** Bled so končali z **rekonstrukcijo obrata opažnih plošč,** ko so uvedli novo tehnologijo za širinsko krojenje nerobljenega žaganega lesa. V tem času so zamenjali večino strojev v tej tehnologiji. S tem so se približali izvoznim zahtevam, predvsem kar zadeva kvaliteto. Na dan zdaj lahko proizvedejo okrog 3000 kvadratnih metrov opažnih plošč.

MEBLOVA delovna enota **Meblo Italiana** je v Rimu dobila visoko priznanje — evropski oskar za ekonomski napredek. Takšno priznanje je dobilo doslej samo deset podjetij v Evropi, ki sodijo med »malo industrijo«. Obseg njenega poslovanja je bil lani sicer nekoliko manjši, tudi z Meblom, saj niso izkoristili še vseh možnosti za sodelovanje. Letos bodo dokončali naložbo v nove proizvodne prostore in si z njo obetajo še boljše poslovne rezultate.

V **LESNI** še vedno razmišljajo o **izgradnji nove briketarne,** s katero bi racionalno izkoristili lesno maso in lesne ostanke. Če se bodo za to naložbo odločili, bo potrebno združevanje investicijskih sredstev od vseh zainteresiranih.

STOLOVA ljubljanska **prodajalna pohištva Interier** je lani dosegla rekordno prodajo pohištva — za 457 milijonov dinarjev, od česar znaša maloprodaja 28 milijonov dinarjev. S tem še niso zadovoljni in načrtujejo nove prodajne akcije.

SAVINJA že vrsto let sodeluje s **tržaško firmo Indules** na področju zunanjetrgovinskega poslovanja. Odkupili so tudi proizvodni obrat v Doberdobu za proizvodnjo in montažo končnih izdelkov za izvoz. Za vrednost doseženega izvoza bodo lahko uvažali vse repromateriale za proizvodnjo pohištva. O tem so sklenili tudi pogodbo o dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju.

HOJA načrtuje v prihodnjem srednjeročnem obdobju za **1.721 milijonov dinarjev investicij.**

Skoraj polovica teh sredstev bo namenjenih za izgradnjo tovarne masivnega pohištva, druga večja naložba pa bo dokončna izgradnja primarnega kompleksa (žagalnica, sušilnice in decimernica) v Škofljici.

Usposabljanje za delo

V novembru in decembru lani je bila večina programsko volilnih sej osnovnih organizacij zveze komunistov. Glede na to, da je bilo kar v 31 osnovnih organizacijah od 49 izvoljeno novo vodstvo, je komisija za idejno politično usposabljanje in izobraževanje pri predsedstvu občinskega komiteja v januarju letos pripravila za vodstva osnovnih organizacij dva akcijska seminarja.

Prvi dvodnevni seminar je bil namenjen mestu in vlogi osnovne organizacije v sistemu socialističnega samoupravljanja ter njenemu delovanju v samoupravni organizaciji oziroma skupnosti s posebnim poudarkom na načinu in metodah dela osnovne organizacije in njenega vodstva.

V drugem delu tega seminarja so vodstva osnovnih organizacij obravnavala idejno politično usposabljanje in izobraževanje ter znanje kot temeljni element idejne in akcijske enotnosti ter učinkovitosti zveze komunistov.

Skladno s programom usposabljanja so bili obravnavani tudi dokumenti za 10. kongres ZKS (poročilo o delovanju ZKS med 9. in 10. kongresom, osnutek resolucije 10. kongresa in osnutek sprememb in dopolnitev statuta ZKS).

Udeleženci so bili aktivnejši v prvem delu seminarja, v katerem so opozarjali na neposredna vprašanja o načinu in delu osnovnih organizacij, medtem ko o kongresnih dokumentih ni bilo take razprave, da bi bilo potrebno ob njih oblikovati pripombe. Potrebno pa je omeniti, da so bile številne pripombe oblikovane o osnutku poročila.

Ob koncu januarja je bil za predsednike komitejev za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v samoupravnih organizacijah in skupnostih, praviloma so to sekretarji osnovnih organizacij, in njihove namestnike, organiziran celodnevni seminar o aktualnih idejno političnih razmerah in nalogah na področju splošne ljudske obramba in družbene samozaščite.

Ocenjujemo, da je ta seminar bistveno prispeval k poznavanju in hitrejšemu podružbljanju LO in družbene samozaščite in neposredni povezanosti tega področja s samoupravnim družbeno ekonomskim in družbeno političnim življenjem in načrtovanjem razvoja.

A. Pavlič

Delavski svet delovne organizacije je v novi sestavi že tretjič zasedal

Usklajevanje dobav in cen

(Nadaljevanje s 3. strani)

— mehki listavci za lesne plošče	**7.200**
— trdi listavci za lesne plošče	**8.000**
— drobna oblovina (za strojno tesane trame)	**17.500**
— celulozni les	**15.900**

6. Od 1. januarja 1986 se ne zaračunava združevanje denarja od prodajne cene lesa za razširjeno reprodukcijo.

7. Povečajo se odkupne cene lesa iz zasebnih gozdov na 66 odstotkov prodajne cene lesa, da bi tako spodbujali večjo sečnjo lesa v zasebnih gozdovih.

8. Zapadlost plačila faktur se podaljša na 30 dni, dobave gozdnih sortimentov pa se fakturira dvakrat mesečno.

9. O predlaganem precejšnjem povečanju cen storitev za prevoze lesa in za storitvena dela na mehaniziranih skladiščih se glede na posebnost svoje proizvodnje dogovarja z GG Postojna vsaka članica posebej.

Dogovorjeno je bilo še, da se v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v skupnost združenega dela za medsebojno in poslovno sodelovanje na področje gozdarstva in lesne predelave imenuje posebna usklajevalna komisija, ki naj bi poenotila različne poglede na nekatera obravnavana vprašanja.

Ustanovljena je bila tudi posebna strokovna skupina za obravnavo gradiva, ki predvideva ustanovitev Notranjskega kraškega parka. Komisija je že izoblikovala svoja prva stališča in jih posredovala ustreznim občinskim organom.

D. Mazij

10. KONGRES ZKS

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije

Pred kongresom slovenskih komunistov

Priprave na deseti kongres slovenskih komunistov gredo h koncu. Tako se zaključujejo enoletne odgovorno načrtovane dejavnosti, ki niso potekale samo med komunisti, pač pa tudi v ostalih družbeno političnih organizacijah.

V naši občini so se organizacijsko kadrovske priprave začele v lanskem aprilu, ko so vodstva osnovnih organizacij zveze komunistov začela z evidentiranjem kandidatov za najodgovornejše funkcije v osnovnih in občinski organizaciji zveze komunistov, medobčinskem svetu in centralnemu komiteju v republiki, njegovih organih ter delegatov za 10. kongres ZKS in 13. kongres ZKJ. Prva ocena tega evidentiranja, ki je bila sprejeta še poleti, je pokazala, da so osnovne organizacije odgovorno izpolnile te naloge.

V avgustu in v začetku septembra je bila razprava o predosnutku poročila o delovanju slovenskih komunistov med 9. in 10. kongresom, ki se je dokaj uspešno približala zahtevnemu cilju — naj bo medkongresno poročilo odraz delovanja celotne organizacije komunistov. Po posameznih področjih dejavnosti so bile organizirane poglobljene razprave, ki niso vključevale samo komunistov. Te izkušnje so bile uporabljene tudi v razpravah o opiranju na lastne moči, v katerih pa so komunisti v naši občini ostali preveč osamljeni.

November in december sta bila namenjena zadnjim pripravam programsko volilnih sej osnovnih organizacij, občinski komite pa je temeljito ocenil razmere pri obnavljanju članstva in razreševanju številnih vprašanj delovanja mlade generacije v naši občini.

Programsko volilne seje osnovnih organizacij so zvečine dovolj tehtno idejno politično ocenile razmere v lastnem okolju, vendar je še vedno preveč v ospredju ugotavljanje stanja, ne pa ocenjevanje uspešnosti in učinkovitosti komunistov pri usmerjanju in razreševanju številnih nakopičenih težav v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitični skupnosti.

Da bi se okrepila idejno politična in akcijska usposobljenost komunistov, so bili organizirani akcijski seminarji za vodstva osnovnih organizacij, v katere je bila vključena tudi razprava o kongresnih dokumentih, ki pa je dosegla večinoma le stopnjo kvalitetnejšega poznavanja poročila in resolucije. Neposredne pripombe so bile oblikovane samo na osnutek sprememb in dopolnitev statuta zveze komunistov Slovenije.

Z razpravo o poročilu o dveletnem delovanju občinske organizacije, ki se je iztekla s prvo polovico februarja letos, so zaključene tudi vsebinske priprave na programsko volilno sejo v občini, ki bo v začetku marca. Razprava je prikazala številna nerešena vprašanja v naši občini, ki se začenjajo na gospodarskem področju in nato v vsej svoji ostrini izstopajo tudi na področju družbenih dejavnosti.

Zato bodo na konferenci gotovo zelo odmevne zahteve komunistov-neposrednih proizvajalcev o tesnejšem povezovanju in izmenjavi znanja in strokovnosti med posameznimi industrijskimi panogami in znotraj njih v naši občini, o odgovornejšem razpolaganju in upravljanju z družbeno lastnino, o odpravljanju lažne solidarnosti in odgovornejšem odnosu do dela ter uspešnejšem razreševanju kadrovskih vprašanj.

Komunisti, ki delujejo v družbenih dejavnostih, pa zahtevajo, da se temeljiteje ugotovi prispevek teh dejavnosti (skladno z načelom soodvisnosti gospodarstva in družbenih dejavnosti) k doseženim gospodarskim rezultatom. Tako bo konferenca nedvomno velika priložnost za kritično oceno stanja v občini, na podlagi katere bodo začrtane naloge komunistov v prihodnjem obdobju, ki jih bo treba skladno z načelom demokratičnega centralizma odgovorno in vztrajno uresničevati, pa ne le na sejah, pač pa v delu družbeno političnih organizacij, delegacij, samoupravnih in poslovodnih organov — torej v delu, ki nam bo zagotavljalo uspešen razvoj.

Predkongresne dejavnosti v naši občini pa s programsko volilno konferenco še ne bodo izčrpane, pač pa bodo organizirane še področne razprave o resoluciji 10. kongresa, predvsem na področju družbeno ekonomskih odnosov in delovanju političnega sistema, kjer bodo potekale tudi razprave o kritični oceni delovanja političnega sistema.

Le tako bodo naši delegati za 10. kongres ZKS in 13. kongres ZKJ dovolj oboroženi z objektivnimi spoznanji o stanju in usmeritvami, da bodo lahko na kongresih predstavili bitko komunistov naše občine za razreševanje izredno zahtevnih družbeno ekonomskih in političnih razmer samoupravne socialistične družbene skupnosti.

A. Pavlič

Koordinacijski svet zveze socialistične mladine Bresta je na svoji volilnoprogramski konferenci, ki je bila 11. februarja, ocenil dosedanje delo, ter si zastavil program dela za leto 1986. Ocena za preteklo obdobje je bila dovolj samokritična, kar morda obeta opaznejšo dejavnost v prihodnje.

Načrt so zastavili tako, da bodo poleg športne in kulturne dejavnosti več pozornosti namenili tudi družbenopolitičnim in gospodarskim dogajanjem v delovni organizaciji. Da bo dejavnost mladih kar najbolj podobna njihovim lepo zastavljenim ciljem, bo odslej skrbel Sandi Lovko iz temeljne organizacije Pohištvo, ki bo novi predsednik koordinacijskega sveta Brestove mladine.

Delegati govore

RAZGOVOR Z DELEGATKO IZ NAŠE OBČINE ZA XI. KONGRES ZVEZE SLOVENIJE ALEKSANDRO ŠEGA, DELAVKO V CENTRU ZA SOCIALNO DELO V CERKNICI

— Smo tik pred kongresom slovenskih sindikatov.

Kako ocenjujete predkongresne priprave v naši občini?

O predkongresnih pripravah je pisal že sekretar občinskega sveta Franci Urbas v prejšnji številki Brestovega obzornika. Razprave o gradivu so bile v nekaterih okoljih dobro pripravljene, v nekaterih pa gradiv niso obravnavali in bo ta naloga ostala novemu vodstvu.

— Katerim vprašanjem oziroma temam namaravate posvetiti največjo pozornost?

Delegati se bodo vključevali v delo treh komisij. Teme so bile obravnavane na vseh ravneh oziroma v vseh organih občinskega sindikalnega sveta in so regijsko usklajene. Največjo pozornost bomo posvetili za nas najbolj aktualni temi — položaj delavcev v lesarstvu.

— Glede na bližnji 8. marec — dan žena, še nekoliko splošnejše vprašanje: kako gledate na položaj ženske v naši družbi?

Mislim, da tudi ženske lahko povsem enakopravno delujemo na vseh področjih (poklicno, družbeno-politično, kot delegati, seveda, če smo pripravljene delati. Delovanje pa gre včasih tudi na račun prostega časa in družine. Prav z aktivno vlogo zveze sindikatov se je tudi glede položaja ženske v naši družbi mnogo spremenilo.

— Tokrat združujete sindikalno in socialno delo. Kje naj bo po vaši oceni ločnica?

Ves čas delovanja v sindikatu sem na položaj delavca morda gledala tudi z vidika poklicnega dela. Nikakor pa se med sindikalnim in socialnim delom ne da potegniti ločnice.

V sindikatih se moramo zavzemati za ekonomsko funkcijo osebnega dohodka, da si bo vsak z osebnim delom zagotovil socialno varnost. Ukrepi socialne politike pa bodo prek načel solidarnosti in vzajemnosti zagotovili socialno in materialno varnost tistim, ki si je iz objektivnih razlogov ne morejo zagotoviti sami.

— Na kongres se dolgo in temeljito pripravljamo. Kaj od njega pričakujete vi?

Priprave na kongres so temeljite. Osebno pričakujem, da nas bo vse motiviral za bolj živo in kvalitetnejše delo. Rešitve položaja delovnih organizacij naj bi bile v iskanju novih razvojnih programov, ki pa morajo temeljiti na znanju — torej na spreminjanju tudi kadrovske politike.

Pripravila V. Šega

NAŠI LJUDJE

RAZGOVOR S PREDSEDNICO NOVEGA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE BERNARDO PETRIČ

— V Brestovi zgodovini ste druga ženska na tako pomembnem mestu kot je predsednica najvišjega organa upravljanja — delavskega sveta delovne organizacije.

S to funkcijo je povezana tudi precejšnja odgovornost?

Samoupravljanje postaja čedalje pomembnejši del gospodarjenja, saj o vseh pomembnih zadevah odločajo delavci neposredno ali pa v organih upravljanja. Vsi organi upravljanja in delavci si prizadevajo priti do boljših rezultatov gospodarjenja. Na vsak način moramo izboljšati likvidnostni položaj Bresta. Od ukrepov in sklepov, ki jih bomo na organih upravljanja sprejemali, je odvisno, ali bomo cilj dosegli ali ne.

— Doslej sta bili že dve seji novega sestava delavskega sveta. Kako ste zadovoljni s pripravo gradiva in predloga sklepov?

Težko je po dveh sejah oceniti pripravo gradiva. Želim, da se dnevni red neposredno pred sejo ne bi spreminjal ali povečeval. Gradivo za sejo naj bo razposlano obenem z vabilom. V svojem mandatu želim, da bi delegati prišli na seje z interesi oziroma stališči drugih sodelavcev, da bodo odločitve delavskega sveta delovne organizacije zares samoupravne.

— Pred nami je še težavno obdobje gospodarske stabilizacije. V čem bo — predvidoma — težišče dela delavskega sveta v tem mandatnem obdobju?

Pred nami je srednjeročno obdobje 1986—90. V tem obdobju se bomo spopadli z novimi gospodarskimi težavami, sprejemali bomo srednjeročne plane in iz planov izvirajoče naloge, poslovno politiko in reševali organizacijsko-kadrovske probleme. Prizadevali si bomo za večjo storilnost dela, boljšo organizacijo dela, boljšo izrabo znanja in tehnologije, Varčevali bomo na vseh področjih dela in izboljšali naš odnos do dela.

— Bliža se dan žena. Ob tem se človek nehote spomni, kako malo žena je na vodilnih in vodstvenih mestih, pa tudi v vodstvih samoupravnih organov. V čem je vzrok temu?

Težko je biti hkrati dobra delavka, mati, gospodinja in samoupravljalka. Včasih pa bi se z malo truda dalo tudi to uskladiti. Res pa je tudi, da se nekatere ženske nerade izpostavljajo, ker jim primanjkuje zaupanja vase, čeprav so zelo sposobne. Nekatere pa nočejo žrtvovati svojega prostega časa in ne sprejemajo vloge, ki jim jo nudi družbena ureditev. Zavedajo se, da odgovorna dela terjajo izredne napore.

— Kakšna je osnovna družbena vloga žene v naših pogojih?

Danes ima ženska pri nas zagotovljene enake možnosti za osebnostno uveljavitev kot moški na vseh področjih delovanja. Zaradi tradicij in neenake porazdelitve domačih del pa je žena v naših pogojih še vedno v glavnem vzgojiteljica otrok in gospodinja.

Skrajni čas je, da bi vlogo vzgojitelja prevzeli tudi očetje. Tako bi ženi ostalo več časa, da se bi kot ženska lahko enakopravno vključevala v družbeno politično, rekreacijsko in kulturno dejavnost.

Pripravil B. Levec

Zdravnik svetuje

AKTIVNI ODMOR (telesne vaje med odmorom)

Predvsem naj bi ta sestavek pomenil izziv vodstvenim delavcem na Brestu, pa tudi vsem tistim, ki naj bi jim bil namenjen aktivni odmor. Mislim pa, da bi bilo smotrno uvesti aktivni odmor le za tiste oddelke, v katerih je »sedeče« in enolično delo.

Pri analiziranju bolniškega staleža ali začasne odsotnosti z dela ugotavljamo, da so razen prehladnih obolenj, morda še poškodb, glavni vzroki temu obolenja gibal. Prav tako so ta obolenja eden izmed najpogostejših vzrokov, ki pripeljejo delavca pred invalidske komisije.

Pri nekaterih delih prevladujejo enakomerni in ponavljajoči gibi, ki jih mora delavec opravljati sede in še dostikrat v prisilni drži. Takšna dela enostransko obremenjujejo telo, posebno pa so pri tem prizadeti nekateri sklepi in mišice. Temu sledi utrujenost; kasneje pa, če delavec opravlja takšno delo dan za dnem, leto za letom, pride do obolenja gibal. Potreba po krvi pri takšnem delu je večja, vendar pa je oskrba z njo zaradi stisnjenega ožilja manjša

Utrujenost in obolenje gibal lahko delno preprečujemo z odmori med delovnim časom. Odmori so lahko pasivni (ko delavec počiva). To je upravičeno le pri težkih fizičnih delih. Pri delavcih, ki opravljajo enakomerne in ponavljajoče se gibe in dostikrat tudi v prisilnih držah, pa je potreben aktiven odmor (telesne vaje ali telovadba).

Takšen odmor pospešuje pretok krvi v prizadete dele telesa, pospešuje dihanje, čutila in živčni centri se hitreje in bolje pripravijo na nove naloge.

Vaje, ki jih izvajamo v ta namen morajo biti ustrezne, skrbno izbrane in ustrezati morajo posameznim vrstam opravil. O tem, kdo naj jih pripravi in vodi, kako naj potekajo in kje, pa kdaj drugič.

Dr. A. Šmalc

Poškodbe pri delu lani

V letu 1985 je bilo v naši delovni organizaciji 186 poškodb pri delu ter na poti na delo in z dela. Zaradi teh poškodb je bilo izgubljenih 2194 delovnih dni. V primerjavi z letom poprej se je število poškodb povečalo za 20,8 odstotka, število izgubljenih delovnih dni pa za 27 odstotkov. Resnost poškodb, ki jih kaže število izgubljenih dni na poškodbo, je bila približno enaka kot prejšnje leto, saj se je dvignila le za 5,3 odstotka. Pogostost poškodb, ki je razvidna iz podatkov o številu poškodb na 1000 delavcev, je bila za 3 odstotke manjša kot je znašalo tovrstno povprečje lesne industrije Slovenije v letu 1984 (ustreznih podatkov za leto 1985 še ni), resnost poškodb pa za 21 odstotkov.

Več nam povedo podatki v spodnji razpredelnici:

TOZD	Število poškodb				Indeks na l. 1984	Štev. pošk. na 1000 delav.	Štev. izgub. del. dni	Indeks na l. 1984	Izgublj. del. dni na pošk.
	pri strojih	ostalih delih	na poti	skupaj					
Pohištvo	10	39	6	55	122,2	75,3	511	75,5	9,3
Masiva	12	17	1	30	125,0	103,1	355	201,7	11,8
Žagalnica	7	9	3	19	90,5	97,9	322	162,6	16,9
Gaber	5	9	1	15	214,3	102,1	364	758,3	24,3
Iverka	11	19	1	31	206,7	191,0	304	140,1	9,8
Jelka	4	7	2	13	92,8	75,1	208	103,0	16,0
Tapetništvo	—	1	—	1	8,4	8,4	4	6,2	4,0
Mineralka	2	9	—	11	366,6	215,7	55	392,9	5,0
Prodaja	2	7	1	10	83,3	40,3	69	60,5	6,9
Skupne dej.	—	1	—	1	100,0	5,5	2	11,8	2,0
Skupaj	53	118	15	186	120,8	80,9	2194	127,0	11,8

Skoraj vse poškodbe so bile lažje. Osem je bilo nekoliko težjih, vendar tudi te niso povzročile invalidnosti.

Število poškodb pri delu, na poti na delo in z dela se je povečalo v večini temeljnih organizacij. Manjše kot prejšnje leto je bilo le v Tapetništvu, Žagalnici, Prodaji in Jelki. Pogostost poškodb je bila največja v Mineralki, kjer se je v letu dni povprečno poškodovalo kar 21 odstotkov delavcev, razmeroma visoka pa še v Iverki (19,1 %), Masivi (10,3 %) in v Gabru (10,2 %). Povprečna odsotnost z dela na poškodbo je bila največja v Gabru (24,3 delovnih dni na poškodbo), nekoliko večja od povprečja pa še v Žagalnici (16,9 dni) in v Jelki (16 dni).

Največ nezgod, kar 63,4 odstotka se je pripetilo pri manj nevarnih delih — kot so posamezna ročna dela, dela z ročnim orodjem, notranji transport in gibanje ljudi pri delu (padci na tovarniškem območju in podobno). Pri delu z rezkalnimi stroji je bilo 7 odstotkov vseh poškodb, pri delu z žagami vseh vrst, ki štejejo za najnevarnejše, pa 11,3 odstotka. Precej poškodb, kar 6,4 odstotka, se je pripetilo na poti na delo in z dela.

Zmanjšanju poškodb pri delu bomo morali posvetiti več pozornosti, saj nam povzročajo moralno in gmotno škodo. V zadnjem času tudi slednja ni zanemarljiva, saj moramo poleg škode, ki nam jo povzroča stalna povprečna odsotnost osmih delavcev z dela in 100-odstotna nadomestila osebnih dohodkov za to odsotnost, povrniti zdravstveni skupnosti tudi stroške zdravstvenih storitev. Ta povračila pa so v letu 1985 znašala že 951.248 dinarjev.

V. Žnidaršič

Iz cerkniške delavske restavracije

Novosti v knjižnici

KNJIGE v angleškem jeziku

Kupili smo nekaj knjig v angleškem jeziku, ki so razdeljene po težavnostnih stopnjah in so primerne za učence v srednjem izobraževanju ali za bralce, ki se zanimajo za angleški jezik. Nekaj naslovov je primernih tudi za osnovnošolsko mladino.

ZNAMENITI SLOVENCI

Iz zbirke o znamenitih slovenskih možeh sta dva nova naslova: Ivan Tavčar in Josip Stritar. Ob branju si osvežimo spomin na literarno in politično delo pisateljev ter na dobo, v kateri sta živela.

PREŠERNOVA družba: redna zbirka

V redni zbirki Prešernove družbe so vredni pozornosti kar vsi naslovi: PREŠERNOV KOLEDAR 1986, MIKELN, M.: Zgaga vojvodine Kranjske, SEDEJ, I.: Sto znanih slovenskih umetniških slik, PERŠAK, T.: Sledi, ŠKRINJAR, P.: Grenko brinje, MAL, V.: Baronov mlajši brat, LIKAR, M.: Ljudje pravijo o zdravju.

GOLAR, M.: Bobi v laškem ujetništvu

Avtor sicer opisuje hude vojne dni, vendar mu je uspelo potegniti iz tega časa nekaj šegavih trenutkov, ob katerih se bodo mladi bralci iz srca nasmejali.

... Zanimivo je, da je v naši družbi za nekatere mnogo težje nositi odgovornost za objavo nečesa, kot pa odgovarjati za to, če se kaj ne objavi. Dobro vemo, da je že marsikdo odgovarjal za tisto, kar je bilo objavljeno, da pa vsaj, kar vem — ni še nihče odgovarjal za tisto, kar ni bilo objavljeno.

Lenart Šetinc na problemski konferenci ZKS o informiranju

Nekaj novosti v družbeni prehrani

Primerjava med številom izdanih obrokov ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta je pokazala, da je bilo letos izdanih nekaj odstotkov obrokov več kot lani. Ob tem ugotavljamo, da se v naših obratih hrani približno tri četrtine vseh zaposlenih na Brestu. S tako nizkim odstotkom pa ne dosegamo želenega namena v organizirani prehrani med delom.

Pri pregledu jedilnika in števila izdanih obrokov smo ugotovili, da so največja nihanja vedno samo pri nekaterih obrokih. To so obroki, ki so pripravljeni predvsem iz drobovine, riža, testenin in rib. Če pa bi te jedi izločili, bi precej osiromašili raznolikost celomesečnega jedilnika.

Prav zaradi tega smo se odločili da bi popestrili ponudbo, pri čemer pa ne bi povzročili prevelikih stroškov. Zato smo se odločili, da poleg osnovnega toplega obroka ponudimo še nadomestni hladni obrok. Povedati moram, da se kuharice odločajo za število obrokov po lastnem občutku. V kuhinji TOZD Pohištvo izdajo od 800 do 1200 obrokov na dan. To nihanje velikokrat povzroča razburjenje med osebjem v kuhinji ter abonenti, saj se zgodi, da včasih zmanjka obrokov. Nemalokrat pa gredo večje količine hrane v odpad. Pri sedanjih visokih cenah predstavlja to dodatni nepotrebni strošek. S prehodom na nadomestni hladni obrok pa se bodo ta nihanja še povečala.

Zato bomo morali preiti tudi na nov način pri zbiranju podatkov o številu potrebnih pripravljenih toplih in hladnih obrokov. To število bomo dobili samo tako, da se bodo abonenti odločili za topli oziroma hladni obrok en dan prej in to svojo odločitev na ustrezen način tudi sporočili.

O tem pa nekaj več besed pozneje, ko bomo rešili vsa vprašanja, ki se pojavljajo pri pripravah omenjenih sprememb.

B. Jerič

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Jezero se posuši skoraj vsako leto, a popolnoma le takrat, če je velika suša. V zadnjih desetletjih so pretekla že tri do štiri leta, ne da bi se prigodila ta redka naravna prikazen. Navadno se šteje, da odteče voda osemkrat v desetih letih iz jezera pod zemljo. V prejšnjem stoletju pa jezero celih sedem let — od 1707. do 1714. leta — ni odteklo.

Če smemo verjeti starim poročilom, vršilo se je popolno odtekanje jezera v prejšnjih časih redneje kakor dandanes. Med ljudstvom se še sliši pogovor o onih letih, ko so že o kresu začeli v jezeru kositi. Da se ta zanimivi naravni pojav redno ne ponavlja vsako leto, pride od tod, ker se je število požiralnikov in ponorov zmanjšalo.

Jame: Kamenje, Svinjska jama, Kraljev dvor, Lovrečka, Veliki in Mali oltar, Beček, Golobinka in drugi manjši ponori ne delujejo več ali pa odteka vanje veliko manj vode kakor poprej. Nekatere so ribiči zadelali iz sebičnosti, druge pa je voda sama zamašila in zasula s peskom, kamenjem in z naplavljenim lesovjem. Nasprotno pa je voda tudi nekaj odtočnih žlebov, lukenj in jam pod zemljo razjedla in razširila. Tako si razlagamo, zakaj da odteče jezero včasi hitreje in da ne potrebuje enega meseca ali več za odtok, nego samo tri tedne.

Kam odteka jezerska voda, izgubljajoča se pod zemljo? Nekateri so mislili, da se odteka nekaj vode skozi jame Vodonos, Rešeto, Sitarico in Retje po podzemeljskem koritu pod Menišijo in Ljubljanskim vrhom ter da prihaja šele pri Verdu (pri Vrhniki) zopet na dan. Drugi so trdili, da jami Kamenje in Narti oddajata vodo v Notranjsko Reko, izlivajočo se v Jadransko morje. Novejše preiskave so pa dokazale, da se vsa jezerska voda izliva — tekoč skozi Škocijansko dolino — v Planinsko kotlino.

Toda primerjajoč množino vode, ki ponikne v Cerkniški kotlini, z vodo, ki priteka v Planinsko kotlino, zapazimo lahko veliko nerazmernost. Veliko vode namreč odteče ob suši pod zemljo, a primeroma jako malo je prihaja v Planini na dan. Kje ostane? Ne preostaja nam drugega, nego da si mislimo podzemeljske prostore, v katere se velik del jezerske vode izliva pri odtoku, in iz katerih priteka ista pri večjem dotoku ali pri večji zračni napetosti zopet na dan.

Da je v resnici tako podzemeljsko jezero, prepričamo se tudi iz tega, ker požirata na primer Vodonos in Rešeto ob povodnji prav malo ali celo nič in nad njima je skoraj nepremična. To je dokaz, da ne more podzemeljsko jezero več vode sprejemati, ker je že polno. Na ta način si lahko razlagamo, zakaj se jezero jeseni zopet tako hitro napolni in od kod pride vanj toliko rib. To nevidno jezero ne leži posebno globoko, ker se v jezerskem dnu delajo včasih nove požiralne luknje.

Ribiška jama je na primer že od leta 1757 zasuta, a 20 metrov proč sta se naredili dve drugi odprtini. Celo vas Dolenje jezero leži nad to veliko podzemeljsko vodno kotlino. Podzemno jezero je skoraj gotovo večje kakor nadzemno in se razprostira brž ko ne daleč pod Javornik.

Tudi to čudo — podzemeljsko jezero — razjasnimo lahko po prirodoslovnem zakonu. Cerkniška kotlina stoji glede na odtekanje vode toliko za Ljubljanskim barjem, kakor barje za Kočevsko in Dobrepoljsko kotlino. V teh dveh dolinah se izgublja izpodnebna voda radi dobrih požiralnikov tako hitro v tla, da se v suhem poletju tod čuti dostikrat pomanjkanje vode.

Ljubljansko barje oddaja večinoma svojo vodo v Ljubljanico, ki se pretaka skozi njega. Cerkniško jezero pa še ni razširilo svojih odtočnih podzemeljskih žlebov toliko, da bi mogla voda pa njih odtekati dovolj hitro in da bi zadostovali dotokom, kateri so včasih precejšnji.

Kakor hitro odteče voda, začnejo se jezerska tla sušiti. Jezerski svet ne ostane po odtoku vode mehak ali celo močviren, kakor bi marsikdo mislil, nego tla postanejo takoj trda in suha; kajti pod eno pedjo blata je že dobra in rodovitna zemlja. Vsa planjava se ogrne v zeleno odejo. Kjer je pred kratkim plaval čoln, kjer je ribič razpenjal mreže in so švigale ribe, tam se zdaj gibljе voz, tam gospoduje kosec, tam se pase govedo in igrajo pastirji.

Trsica in ločje (bičje) sta rastla že v vodi, cvetje je gledalo iz vode in pokrilo s perjem površje skoraj popolnoma. Trsica vzraste nad dva metra visoko, ima 30 centimetrov dolgo in 3 centimetre široko perje, katero sveže živina rada je. To rastlino žanjejo že v vodi. Eden vesla počasi, po eden pa na vsaki strani čolna žanje. Na ta način se dobi na dan dober voz klaje. Kravina je tudi začela rasti že v vodi, pa je bolj za steljo, ker je debela, trda in malo tečna.

Mekuza raste okoli strug, kjer pognoje potoki nekoliko zemljo. Ta trava raste najhitrejše, in živina jo je prav rada svežo ali suho. Ako je vsaj dva meseca suho vreme, je že vse polno koscev z vozmi v jezeru, da pokose travo in odpeljejo seno.

Dostikrat se pa primeri, da voda zalije jezero v času, ko raste trava. Dasi se v nekoliko dneh zopet posuši, vendar se trava navadno tako izpridi, da je živina nima rada ali celo zanjo ne mara.

Kmetje imajo v jezeru senožeti ravno tako razdeljene, kakor drugod. Med Mašami in še dalje je veliko gibanje na osušeni jezerski planjavi. Vse hiti na blate, kakor pravijo, da v pravem času pokose travo in spravijo seno domov. S spravljanjem morajo hiteti, da jih ne prehiti slabo vreme, kajti dostikrat ni varno pustiti sena v kupih, še celo čez noč ne. Majhen dež v jezeru ali okolici ga jim včasih pokvari. Ponoči nastopi lahko vode toliko, da drugi dan ni več mogoče z vozom v jezero radi prevelikega blata, ali pa plava že seno po vodi. V čolnu vozeč ga grabijo včasih po vodi, sušijo pa doma. Vendar se to delo redkokdaj izplača, ker je seno blatno in komaj za steljo rabno.

Ker zalije voda nekatere jezerske senožeti večkrat in poprej kakor druge in tudi dalje časa z njim ne odteče, je njihova vrednost kaj različna. En hektar jezerskega sveta se ceni od 90 do 175 goldinarjev, kolikor bolj ali manj je poplavljen. Če se računa 1600 hektarov osušenega jezera, znaša vrednost senožeti okoli 210 tisoč goldinarjev. Seno, katero se na tem prostoru nakosi, se ceni na kakih 13 tisoč goldinarjev, ako vzraste na hektarju kakih 9 stotov slabega sena, vredno po 90 krajcarjev.

Ko je trava pokošena, postane jezero raven pašnik, na katerem se pase govedo iz jezerskih vasi, da pobero to, kar je ostalo koscem in kar na novo vzraste. Prav prijetno se je voziti v tem času skozi osušeno planjavo do Gorenjega jezera in dalje v Loško dolino. Tu je cesta bolj gladka in brez prahu. Če še ni ločje povsod pokošeno, je cesta podobna reki, vijoči se skozi zelene senožeti.

Ob suhem jezeru se primeri večkrat, da začno Vranja jama, Suhadolica, Bobnarice in druge majhne luknje, posebno studenca »pod pečmi«, dajati vodo iz sebe, četudi je v Cerkniški kotlini lepo vreme brez dežja. To kaže, da povodje jezerske kotline ne sega samo pod Javornik, nego se raztega daleč čez naravne meje do više ležeče loške doline noter do Snežnika. Če močno dežuje v Loški ali Šneperski dolini, izgubi se izpodnebna voda hitro v tla, katera so — kakor goba — z brezštevilnimi luknjami in vodotoki predrta. Voda teče po nagnjenih podzemeljskih ceveh in žlebovih naprej in se prikaže pri zgoraj imenovanih jamah v jezeru.

(Se bo nadaljevalo)

Prva polovica februarja je bila v našem malem mestu in njegovi okolici vsa v znamenju Pusta. Čeprav je osrednji veliki karneval krepko zamelo, je bilo pustno vzdušje živo na vsakem koraku.

Naneslo pa je, da so bila ravno v teh dneh na Slovenskem tudi praznovanja kulturnega praznika. Kljub prizadevanjem nam ni uspelo izvedeti, ali smo ta praznik kjerkoli v našem središču ali okolici kakorkoli obeležili, razen po šolah, ker je to pač v njihovih učno vzgojnih programih.

Še eno dejstvo, značilno za kulturni utrip našega malega mesta...

Tudi letošnja butalska skupščina je imela dovolj delegatov

Še ena butalska skupščina

Težav s sklepčnostjo sploh ni bilo, saj se je tudi na letošnji butalski skupščini kar trlo Butalcev in ostalih občanov.

Nedvomno je na takšni razvedrilni prireditvi osnovno merilo za njeno uspešnost — odzivnost poslušalcev. V primerjavi z lansko je bila letošnja bolj medla. Medtem ko je bilo lani kar dovolj sproščenega smeha in spontanega ploskanja, je letošnje »sedenje« skupščine redkeje vžgalo.

Verjetno je temu vzrok manj razgibana vsebina. V glavnem je beseda tekla o (ne)možnostih turističnega razvoja v sodelovanju s Tepanjci, kar pa je bila že dostikrat pogreta in zato morda tudi že pregreta tvarina. Precej več možnosti kot jih je bilo izrabljenih je ponujala tudi obravnava dolgoročnega plana Butal in okolice.

Dosti svežine in poživila pa je prispeval delegat z Blok, ko je spregovoril o težavah pri oskrbi z vodo. V tem delu so se kar iskrile številne domislice, bodice in puščice, vse tisto, kar je bilo sicer nekoliko pogrešati.

Prav bi tudi bilo, če bi več besede dali še drugim delegatom, ker bi bilo dogajanje bolj razgibano in dramatično, in bi skupščina potekala bolj dinamično. Tako pa je bilo le preveč razvlečenega dialoga zgolj med županom in tajnikom.

Sicer pa je bila to prijetna prireditev, ki so jo pripravili člani cerkniškega kulturnega društva, tudi letos pa so jo posneli in čez dva dni po radiu predvajali sodelavci ljubljanskega radia. Nedvomno se je trdno vrasla v cerkniške vsakoletne pustne prireditve in če je ne bi bilo več, bi jo močno pogrešali. To pa tudi obvezuje...

Upajmo torej, da se ob letu spet vidimo na novi, še bolj sveži butalski skupščini!

B. Levec

Tudi če bi padale vile — pustov pogreb bi bil

brestov obzornik
glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(iz številke 101 — 29. februar 1976)

KLJUČNA VPRAŠANJA NA REŠETU. Gozdarstvo in lesna industrija iščeta skupna pota.

Odgovor na vprašanje, zakaj se povezujemo, zahteva širšo obrazložitev. Poenostavljeno pa bi ga lahko opredelili takole: povezuje nas skupna skrb za prihodnji razvoj (gozdne) surovinske osnove, skrb za kar najnajboljšo izrabo razpoložljivih surovin, skrb za skupno izobraževanje delavcev in potrebe po organizirani izmenjavi strokovnih dosežkov.

Pri tem se seveda zavedamo, da lahko uspe le takšna povezava, ki bo z usklajevanjem programov in s skupnim planiranjem zagotavljala razvoj vseh zainteresiranih delovnih organizacij. Povezava pa mora seveda zasledovati kar največjo finalizacijo pri predelavi surovin, dvig stopnje organiziranosti dela, dvig produktivnosti in podobno, kar vpliva na utrjevanje socialne varnosti vseh zaposlenih.

VEČJA IDEJNA IN AKCIJSKA ENOTNOST. Pred sejo občinske konference Zveze komunistov.

V naši občini ugotavljamo, da mnogi komunisti v svojem delovanju ne poznajo idejne in akcijske enotnosti, zlasti ne akcijske. V načelih vsi soglašajo, pri uresničevanju teh načel pa se razhajajo. Če hočemo ljudi spodbuditi in mobilizirati, moramo komunisti delovati v vseh delih našega samoupravnega socialističnega sistema. Organizirati in usposobiti se moramo na široki fronti socialističnih sil.

CENA PROPAGANDE

Propaganda postaja vse bolj dejavnost izbrancev, saj si jo lahko privoščijo le močna podjetja, ki ne operirajo več s stotinami milijonov, temveč že z milijardami. Morda bi lahko celo govorili o nekakšni »socialni diferenciaciji« na tem področju. Mediji pravijo: »Nihče vas ne sili v propagiranje, cene so takšne kot se nam zdijo, da so pravilne.«

In če se industrija ubada z zamrznjenimi cenami, to nikakor ne velja za medije, saj lahko vsako leto preprosto povišajo cene skladno z odstotkom zvišanja življenjskih stroškov. Nekaterim še to ni dovolj, saj so nekateri povišali cene za ekonomsko propagando tudi do 60 odstotkov in več.

ORGANIZACIJA VARSTVA PRI DELU

Novi zakon o varstvu pri delu, ki je pričel veljati prejšnje leto, je močno posegel tudi v organizacijo tega varstva. Nova je bila predvsem zahteva, da morajo organizacije združenega dela pooblastiti določenega delavca kot odgovornega za opravljanje strokovnih nalog s področja varstva pri delu oziroma za izpolnjevanje varstvenih ukrepov in normativov; tiste organizacije, v katerih so nevarnosti za poškodbe in obolenja v zvezi z delom večje, pa morajo organizirati še posebno službo za varstvo pri delu.

Vsaka naša temeljna organizacija bi morala sistemizirati delovno mesto referenta za varstvo pri delu in nanj razporediti delavce z izobrazbo varnostnega inženirja oziroma z drugo ustrezno višjo ali visoko izobrazbo ter z zahtevanim strokovnim izpitom iz varstva pri delu. Ta delavec naj bi dobil tudi predpisano pooblastilo.

VREDNOTENJE ZAHTEVNOSTI DELA

Predvsem bi hotel opozoriti vse delavce Bresta, da metoda VZD sama še ne prinaša večjih osebnih dohodkov, ker so le-ti odvisni od naše realizirane prodaje na trgu. Torej je to povsem stvar našega gospodarjenja, ne pa VZD metode. Zato si ne moremo ustvarjati iluzij o večjih osebnih dohodkih zaradi VZD. S to metodo se vrednoti zahtevnost dela, z njo dosežemo razvrstitev delovnih mest po zahtevnosti dela, kar istočasno predstavlja tudi delež osebnih dohodkov po zahtevnosti dela na določenem delovnem mestu.

DELO SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbori so bili v našem samoupravnem sistemu nekaj novega, bili so brez izkušenj, zato so se že pred pričetkom svojega delovanja znašli pred vprašanjem, kako, kje in kdaj delovati. Programi, ki so si jih zastavili, so bili preobširni in verjetno tudi premalo konkretni. Zato odbori v večini primerov niso izpolnili vseh nalog, ki so si jih zastavili.

BLOKE SO ZNOVA OŽIVELE

S sredstvi javnega obveščanja smo zelo zadovoljni, ker popularizirajo našo prireditev. Prizadevamo si, da bi vsi skupaj zadovoljili širši krog občanov pri urjenju njihovih sposobnosti. Bloke bi kot zibelka smučanja ostale skoraj popolnoma pozabljene in menim, da moramo dati Blokam tisto, kar so Bloke dale nam. Bloškega smučarja pa mnogi reklamirajo kot simbol smučarja v svoje komercialne namene, a na čigav račun?

Letošnje Butale in karneval je močno zamelo

Vse več avtobusnih prevozov

Natanko sedemnajst let je minilo, odkar je naše malo mesto dobilo za takratne in tudi današnje potrebe sodobno avtobusno postajo. Poleg restavracije in kuhinje so v njej še prostori, ki so potrebni za poslovnost prometa.

Trenutno ima Integral TOZD Notranjska Cerknica dvajset avtobusov, izmed katerih sta dva opremljena s klimatskimi in drugimi napravami za bolj zahtevne izlete, pričakujejo pa, da bodo dobili še dva. S temi avtobusi in dvaintridesetimi zaposlenimi opravljajo krajevne, medkrajevne in republiške prevoze, posebno skrb pa posvečajo pogodbenim prevozom; to so prevozi delavcev na delo in z dela.

Pogodbena prevozniška razmerja za prevoz delavcev na delo imajo z Brestom in Kovinoplastiko. Te prevoze pa uporabljajo tudi delavci ostalih delovnih organizacij na območju občine.

Sedaj vsak delovni dan pripelje šest avtobusov iz raznih krajev občine kar 1900 delavcev na delo v Cerknico, Podskrajnik, Rakek, Unec, Martinjak in Begunje.

Vzporedno s prevozi delavcev na delo v Cerknico in bližnjo okolico pa pripelje še pet avtobusov vsak dan delavce na delo v Loško dolino. Pri tem je treba še omeniti, da se kar 70 krajanov iz Cerknice in iz bližnje okolice redno prevaža na delo v Ljubljano. Poleg rednih prevozov delavcev na delo in z dela pa opravljajo še prevoze za potrebe izobraževalne skupnosti, tudi v Ljubljano, saj ima kar 150 dijakov in študentov mesečne vozovnice.

V šole Loške doline in z območja Cerknice se vsak dan pripelje kar 500 šolarjev.

In kaj si želijo, da bi se z ustreznimi dogovori in samoupravnimi sporazumi uredilo?

Predvsem ureditev cestišča, ki bi bilo primerno za avtobusni promet in sicer med kraji Podslivnica, Dolenje Otave-Stražišče-Kožljek in Dobec-Bezuljak. S tem bi bil omogočen krajanom in šolarjem iz teh odročnih krajev dostop do središča občine.

Kljub vsemu pa le imajo težave, ki jih sicer uspešno premagujejo. Posebno težavno je v zimskem času, ko zapade sneg. Delavce je treba pripeljati na delo do šeste in sedme ure, cestišče pa začnejo plužiti šele po šesti in celo sedmi uri. V takih primerih morajo torej vozniki voziti na lastno odgovornost, kar pa po hribovitih predelih ni ravno enostavna zadeva.

Posamezni delavci delajo vedé ali nevedé preglavice kontrolorjem. Nekdo pozabi mesečno vozovnico doma, drugi jo je pozabil podaljšati, najdejo pa se tudi takšni, ki je kratkomalo nočejo pokazati.

Na cerkniškem območju opravlja prevoze tudi Avtopromet iz Gorice. Njihovih prevozov se poslužujejo tudi dijaki, ki obiskujejo šole v Postojni, je pa v tem turističnem mestu zaposlenih več naših občanov. O tem pa kdaj drugič.

Š. Bogovčič

Brestovci — solidni

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO V SMUČANJU

9. februarja je bilo v Starem trgu občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu in tekih na smučeh. Tekmovanje je pripravil SK Loška dolina, nastopilo pa je okrog sto tekmovalcev in tekmovalk. Tekmovanje je bilo v težavnih pogojih (veliko novo zapadlega snega), zato je bil izpad na veleslalomišču velik, kljub temu, da se je organizator potrudil s pripravo prog.

V veleslalomu je bilo uvrščenih 80 tekmovalcev in le ena tekmovalka, v tekih pa 26 tekmovalcev in šest tekmovalk. Nastop delavcev iz Bresta je štel tudi za Brestovo sindikalno prvenstvo v smučanju.

V posameznih kategorijah je bila razvrstitev naslednja:

VELESLALOM:

moški I. kat. (do 30 let)
1. Jože Jakopin V. P.
2. Stanko Rot BREST
3. Dušan Mihelčič BREST
6. Boris Jakopin BREST itd.

moški II. kat. (31 do 40 let)
1. Janez Mišič BREST
2. Miro Mlakar KOVINOPLASTIKA
3. Miloš Kovač KOVINOPLASTIKA
9. Gvido Svet BREST
10. France Škrlj BREST itd.

moški III. kat. (nad 41 let)
1. Franc Rot AVTOMONTAŽA
2. Franc Levec KOVINOPLASTIKA
3. Franc Žagar BREST itd.

ženske I. kat. (do 30 let)
1. Tatjana Lavrič KOVINOPLASTIKA

ženske II. kat. (nad 31 let)
ni bilo nastopajočih.

TEKI NA SMUČEH:

moški I. kat. (do 30 let)
1. Franc Avsec KOVINOPLASTIKA
2. Dražen Tomac KOVINOPLASTIKA
3. Ludvik Palčič BREST
6. Stane Čeček BREST
8. Rado Žnidaršič BREST itd.

moški II. kat. (od 31 do 40 let)
1. Stanko Mihelčič BREST
2. Jure Gornik GG
3. Franc Strle GG
5. Gvido Svet BREST
7. Janez Zakrajšek BREST itd.

moški III. kat. (nad 41 let)
1. Darko Ožbolt BREST
2. Jože Strle GG
3. Tone Kandare BREST
9. Jože Kodela BREST itd.

ženske I. kat. (do 30 let)
1. Jadranka Janeš BREST
2. Marinka Komidar KOVINOPLASTIKA
3. Jelka Lekše ELO

ženske II. kat. (nad 31 let)
1. Ana Žnidaršič BREST
2. Nevenka Ule KOVINOPLASTIKA
3. Fanika Poje KOVINOPLASTIKA

L. Palčič

Strelske novice

OBČINSKA »ZLATA PUŠČICA« V ROKAH PIONIRJA DAMJANA KANDARETA

Strelska družina BREST je na cerkniškem avtomatskem streliščU pripravila občinsko tekmovanje za »ZLATO PUŠČICO«.

Nastopilo je 25 posameznikov in 3 posameznice. Izidi tekmovanja kažejo na prodor najmlajših strelcev in strelk na najvišja mesta.

Prvič je občinsko »ZLATO PUŠČICO« osvojil pionir Damjan KANDARE z rezultatom 543 krogov.

Na regijsko tekmovanje se je uvrstilo kar 10 tekmovalcev.

REZULTATI:
1. KANDARE Damjan pionir 543 krogov
2. JAKOPIN Matjaž mladinec 539 krogov
3. MAHNE Franc član 537 krogov
4. OTONIČAR Ines pionirke 534 krogov
5. ISTENIČ Saša pionirka 524 krogov
6. ZALAR Milan član 524 krogov
7. KEBE Jože član 523 krogov
8. ŠKRLJ Janez član 519 krogov
9. OBREZA Janez član 515 krogov
10. LEVEC Franc član 510 krogov

PRI ČLANIH POSTOJNA, PRI MLADIH BREST

Občinska strelska zveza je organizirala regijsko tekmovanje v streljanju s serijsko zračno puško. Sodelovala je tudi strelska družina BREST s strelci, ki so dosegli norme za regijski nastop in jih je iz vseh kategorij kar 26. V članski konkurenci je ekipno in posamezno zmagala Postojna.

Med mladinci je bila konkurenca bolj izenačena. Ekipno je zmagala Postojna z dvema krogoma prednosti pred BRESTOM. Posamezno je zmagal mladinec BRESTA Matjaž Jakopin s 356 krogi. S tem je dosegel normo za nastop na republiškem prvenstvu in normo za MOJSTRA STRELCA.

V konkurenci pionirjev je ekipno zmagala Postojna, med posamezniki pa Damjan KANDARE, pionir SD BREST. Med pionirkami je ekipno zmagal BREST, posamezno pa Ines OTONIČAR. (Brest.)

Normo za nastop na republiškem prvenstvu, ki bo v Krškem, je izpolnilo 5 pionirjev in 5 pionirk.

F. Mahne

Filmi v marcu

1. 3. ob 19.30 in 2. 3. ob 16. uri — amer. komedija HOKUS-POKUS.
2. 3. in 3. 3. ob 19.30 — ameriški akcijski film ROCKY, III.
6. 3. ob 19.30 — ameriška grozljivka ZADNJI FILM GROZE.
8. 3. ob 19.30 in 9. 3. ob 16. uri — italijan. pustolovski film TAUREK.
9. 3. in 10. 3. ob 19.30 — ameriški akcijski film MLADI BOJEVNIKI.
13. 3. ob 19.30 — ameriški fantastični film SUPERMAN, II.
15. 3. ob 19.30 in 16. 3. ob 16. uri — italijanski western BELLE STAR.
16. 3. in 17. 3. ob 19.30 — danski erotični film SPOLNE SANJARIJE.
20. 3. ob 19.30 — hongkonški karate film ŽENA VIHAR.
22. 3. ob 19.30 in 23.3. ob 16. uri — ameriška komedija PROFESORJI SO ZNORELI.
23. 3. in 24. 3. ob 19.30 — italijanska grozljivka RAZPARAČ.
27. 3. ob 19.30 — amer. ljubezenska drama MARIJINI LJUBIMCI.
29. 3. ob 19.30 in 30. 3. ob 16. uri — ameriški pustolovski film JEZDEC SKOZI ČAS.
30. 3. in 31. 3. ob 19.30 — ameriški glasbeni film BEAT STREET.

Letošnji bloški teki so izjemno uspeli — posnetek je dovolj zgovoren

Še en lep uspeh za Brest

BRESTU SKUPNI SMUČARSKI POKAL 11. ZIMSKIH IGER SOZD SLOVENIJALES

Smučišča na Rogli so bila v soboto, 15. februarja prizorišče 11. zimskih iger SOZD SLOVENIJALES, ki jih je organizirala Savinja iz Celja. Nastopilo je 328 tekmovalcev in tekmovalk iz enaindvajsetih delovnih organizacij. Med njimi so bili tudi predstavniki dveh zamejskih delovnih organizacij — IPH iz Žitare vasi in INTRADE iz Celovca, ki imata poslovne stike s SOZD Slovenijales.

Brestovo ekipo je zastopalo trideset tekmovalcev in tekmovalk, osemnajst v veleslalomu in dvanajst v tekih.

Ponovili oziroma še izboljšali smo lanske rezultate.

Skupni vrstni red (veleslalom in teki, moški in ženske)
1. **BREST Cerknica**
2. Tovarna meril Sl. Gradec
3. LIK Savinja Celje
itd.

Ekipno moški in ženske — veleslalom
1. Trgovina
2. Tovarna meril Sl. Gradec
3. Savinja
4. **BREST**
itd.

Ekipno v veleslalomu se je Brestova moška ekipa uvrstila na 5. mesto, peta pa je bila tudi ženska ekipa.

Tudi posamezni rezultati so bili nekoliko boljši kot prejšnja leta.

Po pričakovanju pa smo bili bolj šibki v moškem veleslalomu III. kategorija in v veleslalomu v ženskih kategorijah.

Posamezne uvrstitve v veleslalomu:

Veleslalom moški I. kat.:
3.—4. Stanko Rot, 14. Boris Jakopin, 22. Roman Šega, 45. Matjaž Kebe, odstopil Anton Vesel.

Veleslalom moški II. kat.:
3. Ivan Zabukovec, 5. Janez Mišič, 11. Gvido Svet, 21. Franc Škrlj.

Veleslalom moški III. kat.:
22. Viktor Kern, odstopil Franc Žagar.

Veleslalom ženske I. kat.:
13. Breda Turšič, 23. Jožica Malnar, 29. Vida Zabukovec, 30. Milena Drobnič.

Veleslalom ženske II. kat.:
17. Viktorija Bevc, 18. Ana Knaus, 20. Vida Winkler.

Ekipno moški in ženske — teki
1. **BREST**
2. LIK Kočevje
3. KLI Logatec
itd.

Ekipno je v tekih Brestova moška ekipa osvojila 1. mesto in prav tako ženska ekipa.

Posamezne uvrstitve v tekih:

Teki moški I. kat.:
1. Ludvik Palčič, 4. Stanko Čeček

Teki moški II. kat.:
1. Stanko Mihelčič, 2. Rajko Kraševec, 4. Janez Zakrajšek.

Teki moški III. kat.:
1. Darko Ožbolt

Teki ženske I. kat.:
6. Jadranka Janeš, 7. Anica Žnidaršič, 11. Danica Hiti.

Teki ženske II. kat.:
2. Majda Zakrajšek, 6. Marija Svet, 10. Berndarda Petrič.

Organizator je tekmovanje zelo dobro pripravil, žal pa so prireditev okrnili nedisciplinirani tekmovalci in tudi slabe merilne in sodniške ekipe RTC Rogla. Zaradi številnih diskvalifikacij smo dolgo čakali na uradne rezultate in na razglasitev, vendar je čas nestrpnosti ob prijetnem zaključku v Zrečah hitro minil.

Brestovci smo ob številnih posameznih priznanjih, medaljah in pokalih z navdušenjem sprejeli tudi pokal skupnega zmagovalca 11. zimskih iger SOZD Slovenijales in si obljubili, da bomo v prihodnje še boljši.

L. Palčič

Vse več planincev

PLANINSKO DRUŠTVO CERKNICA V SVOJI LASTNI PISARNI

Ker je vse več zanimanja za članstvo v planinskem društvu, da bi omogočili še več rekreacije delovnim ljudem in da bi obogatili naše delo, smo s pomočjo Brestovih temljnih organizacij Pohištvo, Masiva in Jelka opremili in odprli lastno pisarno.

Pisarna je nad kemično čistilnico na Cesti 4. maja v Cerknici. Odprta bo **vsako sredo od 14. do 16. ure;** tedaj bo mogoče poravnati tudi članarino, ki znaša za leto 1986 500 dinarjev za odrasle, za otroke do 14. leta pa 300 dinarjev. V njej bo mogoče dobiti vse informacije o planinskih domovih v Sloveniji, v katerih imajo člani društva 50 odstotkov popusta pri prenočevanju, pa tudi vse druge informacije v zvezi s planinarjenjem.

Obenem vse ljubitelje planin obveščamo, da bomo 16. marca organizirali pohod na Snežnik, 23. marca pa pohod na Porezen nad Cerknim. Cena prevoza z avtobusom znaša za odrasle po 600 dinarjev, za otroke do 14. leta pa po 300 dinarjev. Prijave za omenjena pohoda in predplačila bomo sprejemali v društveni pisarni 5. in 12. marca od 14. do 16. ure.

Naj se ob tej priložnosti v imenu planincev zahvalim omenjenim temeljnim organizacijam za njihovo pomoč.

J. Brus

Na bloških tekih je bilo prijetno, pa tudi mrzlo

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.
Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC
Ureja uredniški odbor: VIII FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZIJ, Danica MODIC, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN
Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda ŠEGA.
Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje Izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.
Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.